

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
XV. GENERACIJA
PEHOTA**

Zaključna naloga

MOTORIZIRANA ČETA V VLOGI OBVLADOVANJA MNOŽIC

Kandidat: višji vodnik Peter Zvonc
Mentor: podpolkovnik magister Andrej Cestnik

Ljubljana, februar 2006

POVZETEK

Sodobna družba zahteva od vojske izvajanje različnih nalog. Ena od takih je vloga motorizirane čete v obvladovanju množic. Sedanji trendi nam kažejo čedalje večjo popularnost nalog teh vrst. Prihodnost bo gotovo vezana na operacijske otoke, kjer bo vojska vzdrževala red in mir, torej opravljala tudi policijske naloge. V zaključni nalogi sem skušal povzeti glavne vsebine, ki jih potrebuje motorizirana četa v vlogi obvladovanja množic. Ker je to prvenstveno policijska naloga so zahteve večinoma enake policijskim. Vsaka enota mora imeti posebno opremo in izurjeno moštvo za obvladovanje vseh postopkov, ki jih od njih zahteva določena situacija. Tudi v zaključni nalogi sem skušal opisati te tri zahteve. V prvem poglavju sem opisal posebno opremo, v drugem formacije vojakov do nivoja čete in v tretjem poglavju samo vsebino patroljiranja. Glavna vira sta bila priročnika ameriške vojske. Za nadaljnje preučevanje te teme ju toplo priporočam.

SUMMARY

Modern society demands all kinds of different missions to be fulfilled by the army. One of them is a role of civilian disturbances operations. Current trends show growing popularity of these operations. The future is certainly tied to operational islands, where the army will put its efforts toward sustaining peace and order and conduct police tasks. My final job at school for officer candidates includes description of all things that are needed by motorized company to complete tasks related to special equipment, crowd control formations and patrolling. This kind of tasks are basic police forces regular tasks. Many things are common between army and police forces when they perform those kind of jobs. However, the most important source for my paper were field manuals written by the American army and I recommend them extremely for any further information on this subject.

Kazalo:

1.	UVOD.....	1
1.1.	OPREDELITEV PROBLEMA	3
1.2.	METODOLOŠKI OKVIR.....	3
2.	OBVLADOVANJE NEMIROV	4
2.1.	OPREMA	4
2.1.1.	Osebna zaščita	4
2.1.2.	Nebalistična čelada in balistična čelada	4
2.1.3.	Nebalistični in balistični kolenčniki	5
2.1.4.	Lesena palica in kovinska zložljiva palica	5
2.1.5.	Puška.....	6
2.1.6.	Lanser projektilov premera 66 mm	6
2.1.7.	Nebojne mine.....	7
2.1.8.	Gumijasti naboji za puško	7
2.1.9.	Različne vrste bomb z različnimi efekti	8
2.1.10.	Različni razpršilci plinskih agensov	8
2.1.11.	Plastične lisice	9
2.1.12.	Prenosni megafon	9
2.1.13.	Svetila z močnim učinkom	10
2.2.	RAZPOREDI ENOT PRI OBVLADOVANJU MNOŽIC	11
2.2.1.	Dejanja na izhodiščni točki	12
2.2.2.	Vrste razporedov enot.....	13
2.2.3.	Opis razporedov enot.....	14
2.2.4.	Vozila in razporedi	14
2.3.	ELEMENTI V RAZPOREDU	15
2.3.1.	Osnovna položaja vojaka.....	16
2.3.2.	Poveljevanje	17
2.3.3.	Gibanje razporeda.....	18
2.3.4.	Interval in razmik.....	18
2.3.5.	Skupina za izvlečenje	18
2.3.6.	Zavarovanje	18
2.3.7.	Rezervne sile.....	19
2.4.	ODDELČNI RAZPOREDI	19
2.4.1.	Oddelek v liniji	20
2.4.2.	Oddelek v ešalonu	20
2.4.3.	Oddelek v klinu	20
2.4.4.	Diamantni in krožni razpored	21
2.5.	RAZPOREDI S TREMI ODDELKI OZ. VODOM.....	21
2.5.1.	Razpored voda s splošno podporo	22
2.5.2.	Razpored voda s stransko podporo.....	23
2.5.3.	Razpored voda z direktno podporo.....	23
2.5.4.	Vodni ešalon levo ali desno.....	24
2.6.	ČETNI RAZPOREDI	25
3.	PATROLIRANJE.....	27
3.1.	ORGANIZACIJA	27
3.1.1.	Pripravljalno povelje	27
3.1.2.	Dokončanje povelja	28

3.1.3.	Prečkanje prijateljskih linij.....	29
3.1.4.	Patruljne baze	30
3.1.5.	Zbirne točke	31
3.1.6.	Končna zbirna točka	31
3.1.7.	Poveljniško izvidovanje na končni zbirni točki.....	32
3.1.8.	Poročanje in analiza.....	33
3.2.	IZVIDNIŠKA PATRULJA	33
3.2.1.	Metoda ventilatorja.....	34
3.2.2.	Metoda pravokotnikov.....	35
3.2.3.	Metoda prekrivajočih poti	35
3.2.4.	Metoda delnih sektorjev	36
3.3.	BOJNO PATRULIRANJE.....	37
3.3.1.	Poveljniško izvidovanje.....	38
3.3.2.	Zaseda.....	38
3.3.3.	Oblike zased	38
3.3.4.	Zaseda na hitro roko	40
3.3.5.	Pravočasna zaseda	40
3.3.6.	Območna zaseda.....	41
3.3.7.	Protioklepne zasede	42
3.4.	IZPADNA PATRULJA.....	42
3.5.	PATRULJE PRISOTNOSTI.....	44
4.	ZAKLJUČEK	45
5.	LITERATURA IN VIRI.....	47

1. UVOD

S padcem berlinskega zidu in koncem hladne vojne je svet vstopil v novo dobo. Spreminjali so se politični sistemi, družbene ureditve in hkrati tudi vojske obeh nekdanjih sovražnih blokov, zahodnega pod vodstvom Združenih držav Amerike in vzhodnega pod vodstvom nekdanje Sovjetske zveze. Hkrati s spremembami so se vojske morale spoprijeti z novim problemom, z upadanjem legitimnosti njihovega delovanja in novimi viri ogrožanja. Oboje je izrednega pomena zanje. Sama legitimnost se lahko kaže tudi prek nalog, ki jih opravlja vojska. Te so se med hladno vojno nekako ohranjale, po njenem koncu pa so se začeli različni procesi. Sprememba domačega in globalnega varnostnega okolja je pred sodobne vojske postavila nove zahteve in naloge, ki izhajajo iz novih tveganj in groženj tako za nacionalno državo kot mednarodno okolje. Viri ogrožanja so vse bolj vpeti v mednarodno okolje ter posredno in neposredno vplivajo na celotno mednarodno skupnost. Vse pomembnejši postajajo problemi z mednarodnim kriminalom, ki širi dejavnost in je vse bolj povezan s terorizmom, ilegalnimi migracijami, trgovino z drogami in drugimi dejavnostmi, ki ogrožajo tako same države kot mednarodno skupnost v celoti. Zunanje grožnje so bile prav gotovo primarna skrb vojske, vse bolj pa prihajajo v ospredje tiste notranje naloge, s katerimi bi se lahko ukvarjala tudi vojska. Ena izmed takih so prav gotovo množični nemiri, ki so z razmahom protiglobalističnih in drugih gibanj znova pridobili veljavo.

Sodobne vojske kot eden izmed elementov zagotavljanja nacionalnih varnosti se morajo uspešno upreti tem grožnjam, to pa jim bo uspelo le z uspešno redefiniranimi nalogami. Področje policijskega delovanja je gotovo tisto področje, na katerega lahko poseže tudi vojska. Slednja je lahko predvsem v oporo policiji pri zagotavljanju notranje varnosti in opravljanju nalog, kot so nadzorovanje meje oz. ilegalnih migracij, vojna proti drogam, mednarodnem terorizmu, nadzorovanje demonstracij itn. Takšna uporaba vojske v mednarodnem okvirju je že bolj vprašljiva, je pa za zdaj poleg policije edina institucija, ki je sposobna sodelovati v mirovnih operacijah, tako zaradi človeških kot zaradi tehničnih dejavnikov. V mirovnih operacijah so uporabnejše policijske naloge, ki so same po sebi tudi manj bojevniške kot tradicionalne vojaške naloge. Sodobne vojske sodelujejo pri opazovanju in nadzoru volitev, iskanju orožja pri lokalnem prebivalstvu, opravljajo nadzor in razdeljevanje humanitarne pomoči, patroljirajo in spremljajo konvoje, varujejo pomembne obiskovalce ali humanitarno pomoč, pomagajo pri vzpostavitvi javnega reda in miru in še mnogo drugega.

Hkrati z izvajanjem policijskih nalog se samo po sebi odpira vprašanje, kolikšna je sposobnost sodobnih vojsk za opravljanje teh nalog in njihova družbena sprejemljivost. Samo urjenje vojakov se bo moralo korenito spremeniti, da bodo le-ti sposobni opravljati takšne naloge. Hkrati bodo države morale spoznati, da takšne naloge lahko le pripomorejo k ugledu sodobnih vojsk v očeh javnosti, ki prek javnega mnenja vpliva na legitimnost delovanja in obstoja organizacij. Tesna povezava vojske s civilnim okoljem, ki jo zagotavljajo policijske naloge, lahko k temu le pripomore.

Mir, stabilnost in varnost so v veliki meri odvisni od sposobnosti policijskih ustanov, da uveljavijo notranjo zakonodajo in učinkovito vzdržujejo javni red. Pod vzdrževanje javnega reda in miru spada večina policijskih nalog, od patroljiranja do nalog pri demonstracijah in zborovanjih, ki lahko v nekaterih okoliščinah prerastejo tudi v notranje nemire. Zanje skrbi

policija, ki mora pri svojem delu upoštevati zakone in mednarodno pravo človekovih pravic in mednarodno humanitarno pravo. Zato je pomembno hkratio razumevanje pravic, svoboščin in zakonskih obveznosti vseh, ki sodelujejo pri vzdrževanju javnega reda in miru. Ob prevzemanju policijskih nalog mora biti vojska pripravljena na upoštevane vseh omejitev, ki veljajo za policijo. To se lahko izkaže kot izredno težka naloga, saj se vojska po mnogočem razlikuje od policije in navsezadnje tudi vojaki niso popolnoma izurjeni za takšne naloge. Vzdrževanje javnega reda in miru bi za vojsko lahko predstavljalo problem. Hkrati je potrebno vedeti, da vojske že izvajajo to nalogo, predvsem na mirovnik operacijah.

V nalogi bom skušal najti odgovor na vprašanje kaj motorizirana četa sploh potrebuje za učinkovito izvajanje takšnih nalog. Za glavni vir sem vzel priročnik ameriške vojske, kateri najbolj podrobno opisujejo postopke in vrste orožij, ki jih lahko enota uporabi.

V preteklosti so bila najbolj uporabljena navadna strelna orožja in različni plini. Sedaj se vse bolj nagiba k uporabi neubojujnih sredstev in različnih orožij za začasno onesposobitev sovražnika. Vodni top je že eno od takih klasičnih pripomočkov uspešno uporabljenih s strani policijskih sil. Pripravljenost enote na izvajanje takšnih nalog je odvisna tudi od njene izurjenosti. Vsaka formacija je tako močna, kot je močan njen najšibkejši člen. Če pride do pretrganja verige so posledice lahko katastrofalne. Tudi lastno zavarovanje ne more delovati, če so udeleženci nemirov pomešani med naše vojake.

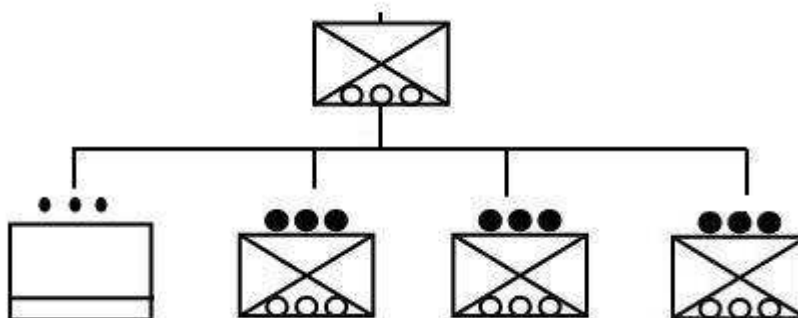
Velikokrat se pozablja pomembnost obveščevalnih informacij. Vsaka naloga obvladovanja množic mora potekati v sodelovanju tako obveščevalnih, kot civilnih organizacij, ki delujejo na tistem območju. Velikokrat so bile povsem miroljubne demonstracije izrabljene za doseganje povsem drugačnih ciljev. Eden od načinov obvladovanja območij in s tem tudi množic je patuliranje. V vojski poznamo bojno patuliranje, ki pa ni primarna naloga vojske. V policijskih enota predstavlja več kot polovico vseh nalog izvajanje patuliranja po določenih območjih. Glede na današnje razmere bo moralo patuliranje postati običajna naloga, predvsem na misijah, ki izvajajo operacije v podporo miru.

1.1. OPREDELITEV PROBLEMA

V zaključni nalogi sem skušal opisati vse kar naj bi neka motorizirana enota potrebovala za učinkovito izvajanje nalog povezanih z obvladovanjem množic oz. nemirov. Glede na vedno večjo angažiranost enot pri takih nalogah me je zanimalo tudi patroliranje, ki je v bistvu bojna naloga, ki pa se lahko izvaja tudi zaradi potreb obvladovanja množic. V slovensko vojsko se uvaja nova formacija motorizirane čete, ki naj bi stopila v veljavo leta 2010. Zato sem za podlago vzel ameriško literaturo, ki tej formaciji najbolj ustreza. Drugače pa so taktična načela vedno enaka, ne glede kakšno število mož in vozil neka enota uporablja. Tako naloga zajema opis posebne opreme, razporede enot v prostoru in patroliranje.

Pri razporedu motorizirane čete SV v prihodnosti bom izhajal iz taktične študije MOTB SV – 2010.

Slika 1: Sestava motorizirane čete



Vir: Taktična študija MOTB SV – 2010, 2005: 40.

Motorizirano četo sestavljajo:

- poveljniški vod z logistično skupino,
- trije motorizirani vodi.

Poveljnik čete se nahaja v svojem LKOV, ki se od ostalih vozil razlikuje po tem, da ima na kupoli tudi protioklepne rakete. V vozilu so trije člani posadke: voznik, strelec na topu (obenem operater za vodenje rakete) in poveljnik vozila (obenem četni podčastnik). Namestnik poveljnika je poveljnik 1. motoriziranega voda.

1.2. METODOLOŠKI OKVIR

Pri izdelavi zaključne naloge sem uporabljal opisno metodo. Primarni vir sta mi bili navodili ameriške vojske. Drugih virov in metod nisem uporabljal.

2. OBVLADOVANJE NEMIROV

Pod pojmom nemir smatramo množično izražanje nezadovoljstva¹. Vsako zborovanje še ne pomeni nemira. Obvladovanje nemirov pomeni izvajanje postopkov, ki pripomorejo k normalizaciji razmer v nekem območju. Samo razbitje nemirov ne pomeni dokončne rešitve problema. Velikokrat iz take razbite množice nastane več manjših skupin, ki plenijo in ropajo naprej. Te problem posledično obvladujemo s patroliranjem.

2.1. OPREMA

2.1.1. Osebna zaščita

Osebna zaščita je za vsakega vojaka. Dodatno zaščiti občutljive in vitalne dele telesa. Nudi odlično zaščito predvsem pred predmeti, ki jih udeleženci nemirov mečejo v njih (kamni, zidaki, palice, steklenice).

2.1.2. Nebalistična čelada in balistična čelada

Sestavljena je iz plastičnega zaslona in kevlarske čelade. Lahko se nosi skupaj s standardno zaščitno masko. Nudi zaščito vojakove glave, obraza in vratu pred kamni in drugimi podobnimi projektili. Čelada ne varuje pred balističnimi izstrelki. Vsi vojaki na operacijah v zvezi s civilnimi nemiri, bi morali biti opremljeni s to čelado.

Balistična čelada se uporablja za posebne skupine, ki so namenjene za prijetje posameznih storilcev ali čiščenje ulic. Zaradi velike teže ni standardna oprema vojaka. Brani pred izstrelki do kalibra devet milimetrov.

Slika 2: Nebalistična in balistična čelada



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-2

¹ Vir: Spletni SSK J (2000)

Slika 3: Nebalistični in balistični telesni ščit



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-2

2.1.3. Nebalistični in balistični kolenčniki

Narejeni so iz trde plastike in varujejo vojakove noge. Vsi vojaki, ki sodelujejo v operacijah obvladovanja množic bi morali biti opremljeni z njimi. Za balistične pa velja enako kot za čelado. Velika teža onemogoča dolgotrajno nošenje in se uporabljajo samo za posamezne naloge, kjer obstaja možnost uporabe strelnega orožja.

Slika 4: Nebalistični in balistični kolenčniki



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-2

2.1.4. Lesena palica in kovinska zložljiva palica

V prvi vrsti je palica obrambno orožje, vendar se jo da učinkovito uporabiti tudi kot ofenzivni pripomoček. Z njo se predvsem množico drži dovolj daleč stran, da vojaka ne morejo doseči z rokami.

Slika 5: Lesena in kovinska zložljiva palica



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-5

2.1.5. Puška

Pumparica je predvidena za izstreljevanje nebojnih sredstev. To so različne vrste nabojev z različnimi vrstami polnitev (gumijaste kroglice). Predstavlja tudi alternativo navadnemu pehotnemu orožju, ker že s samim videzom povzroča učinke v udeležencih nemirov.

Slika 6: Puška pumparica



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-6

2.1.6. Lanser projektilov premera 66 mm

Lanser se lahko montira na različna vozila. V ameriški vojski ga uporabljajo na vozilih hummer. Izstreljuje različne polnitve. Predvsem so to šok bombe ali pa dimne zavese. Lanserju se lahko spreminja nagib za razdalje 50m, 75m in 100m. Uporablja se za vzdrževanje razdalje med množico in vojaki, ter za nevtraliziranje potencialnih nevarnosti.

Slika 7: Lanser projektilov



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-6

2.1.7. Nebojne mine

Mina izstreli okoli šesto plastičnih fragmentov in še svetlobno zvočni učinek. Fragmenti učinkujejo do razdalje trideset metrov. Mino je prepovedano prožiti, če so tarče bližje od deset metrov.

Slika 8: Nebojna mina (MCCM-GE)



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-7

2.1.8. Gumijasti naboji za puško

Naboji so namenjeni za eno ali več tarč. Prepovedano jih je izstreliti na razdaljah manjših od petih metrov, ker lahko povzročijo smrtne poškodbe. Učinkoviti so na razdaljah do trideset metrov, nato jim kinetična energija tako pade, da postanejo neškodljivi. Polnitve so lahko v obliki samo ene kroglice, več gumijastih kroglic ali penasto zrno.

Slika 9: Gumijasti naboji



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-7

2.1.9. Različne vrste bomb z različnimi efekti

Bombe so namenjene za začasno onesposobitev nasprotnika. Vsaka bomba ima zakasnitev vžiga do treh sekund. Povzroči močan svetlobni, zvočni in kinetični učinek. Gumijaste kroglice delujejo učinkovito na razdalji dveh do treh metrov. Maksimalni domet kroglic je petnajst do dvajset metrov. Obstajajo variante za izstreljevanje s puško. Nekatere ročne bombe imajo samo zvočni in svetlobni učinek. Njihova uporaba se ne priporoča v množici. (prevelik efekt na nasprotnika). Uporabljajo jih posebne ekipe v zaprtih prostorih.

Slika 10: Različne vrste ročnih bomb



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-10

2.1.10. Različni razpršilci plinskih agensov

Uporaba plinskih agensov ima namen množico obdržati na dovolj veliki razdalji, da lahko vojaki ali formacija učinkovito opravljata naloge. Edina razlika je v velikosti polnitve. Ločimo jih na take za osebno rabo in na večje polnitve.

Slika 11: Razpršilci plinskih agensov



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-12

2.1.11. Plastične lisice

Narejene so iz močnega upogljivega materiala z samozapiralnim sistemom. Uporablja se jih za vezenje posameznikovih rok in nog. So zelo lahke in poceni. Odpre se jih lahko samo z nožem ali drugačno fizično deformacijo.

Slika 12: Plastične lisice



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-8

2.1.12. Prenosni megafon

Prenosni megafon se uporablja za ojačitev poveljnikovega glasu. S tem lahko pridobi nadzor tako nad množico kot nad samim razporedom. Megafon ima lahko še druge zvočne učinke. Lahko ima vgrajeno sireno, ki se uporablja v primerih alarmov ali drugih nujnih ukrepov.

Slika 13: Prenosni megafon



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-13

2.1.13. Svetila z močnim učinkom

Različne vrste močnih, usmerjenih svetil se uporabljajo za identifikacijo oseb v pogojih zmanjšane vidljivosti. Z močnim svetlobnim snopom določimo nevarnost in hkrati ne odkrivamo položaja svojih sosedov. To močno pripomore k učinkovitim postopkom v množici.

Slika 14: Ročna baterija s tokom



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 5-14

Pri uporabi vseh neuboynih sredstev moramo vedeti, da beseda neuboyno ne pomeni vedno uporabo brez smrtnih žrtev ali trajnih posledic za nasprotnika. Ta orožja morajo uporabljati usposobljeni vojaki na varnih razdaljah. Ta vrsta orožja doda enoti veliko mero taktične fleksibilnosti, ki jo poveljnik uporablja glede na oceno in vrsto konkretne situacije. Če se

situacija spremeni tako, da je upravičena uporaba pravega streliva, se lahko tudi z nebojnimi orožji na manjše razdalje trajno onesposobi sovražnika.

2.2. RAZPOREDI ENOT PRI OBVLADOVANJU MNOŽIC²

Še vedno so pri obvladovanju množic najbolj praktične in učinkovite različne, kontrolirane razporeditve enot v prostoru - formacije. Različne vrste palic (lesene, plastične, gumijaste, tomfe, pendreki) so osnovni pripomočki vsakega vojaka, ki se uporabljajo pri teh postopkih. Z razvojem različnih sredstev za obvladovanje množic ima poveljnik sedaj večjo možnost uporabe le teh. V preteklosti je razpolagal le z različnimi kemičnimi sredstvi, vojaškimi psi in s pravim strelivom. Sedaj lahko poveljnik z uporabo različnih sredstev množico obvladuje na daljavo in prepreči neposreden stik z enoto. Med vsako operacijo obvladovanja množic pa mora imeti poveljnik na razpolago enote, ki pokrivajo dogajanje s pravim strelivom. To se doseže s skupino izurjenih strelcev, ostrostrelcev, ki opazujejo dogajanje. V bližini mora biti vedno pripravljena dežurna enota, oborožena s pravim strelivom.

Z uporabo sodobnih sredstev za obvladovanje množic je možno ustvariti varnostno razdaljo od petnajst do sto metrov med množico in enoto. Možno je napredovati in razbiti množico brez neposrednega kontakta z njo. Nekatera sredstva so v pomoč za identifikacijo udeležencev in nasilnežev. S samimi formacijami lahko razbijemo, združimo ali blokiramo množico. Bolj uspešno enota deluje v urbanih, naseljenih, zaprtih okoljih. Na odprtih prostorih lahko nastopijo težave. V naseljih enota lažje razdeli, osami ali usmeri množice s pomočjo stavb in drugih objektov.

Poveljnik se mora zavedati, da se bo množica vedno skušala prodreti skozi krila enote in delovati za razporedom. Vedno obstajajo meje uporabe razporedov. Niso vse množice enake. Nikoli se enote ne izpostavlja ostrostrelskemu ognju in nepotrebnemu nasilju samo zaradi tega, da se pokaže moč enote. Razpored enote se uporablja takrat, ko se poveljnik za to odloči.

Poveljnik mora vedeti, da delitev množice ni vedno rešitev problema. S tem se lahko situacija poslabša. Nastane več manjših, roparskih skupin, ki nadaljujejo z divjanjem po mestu. Lahko celo skušajo razviti del naših enot. Razbitje množice je samo eden od cele vrste ukrepov, ki v neko okolje vrnejo normalne razmere.

Območje nemirov morajo naše enote zavarovati in kriti z ognjem. Mišljeno je preletavanje helikopterja, skupine strelcev na strehah in izpostavljenih točkah. Poveljnik enote na ulici se mora zavedati, da je krit s strani svojih enot in lokacije posameznih orožij ognjene podpore.

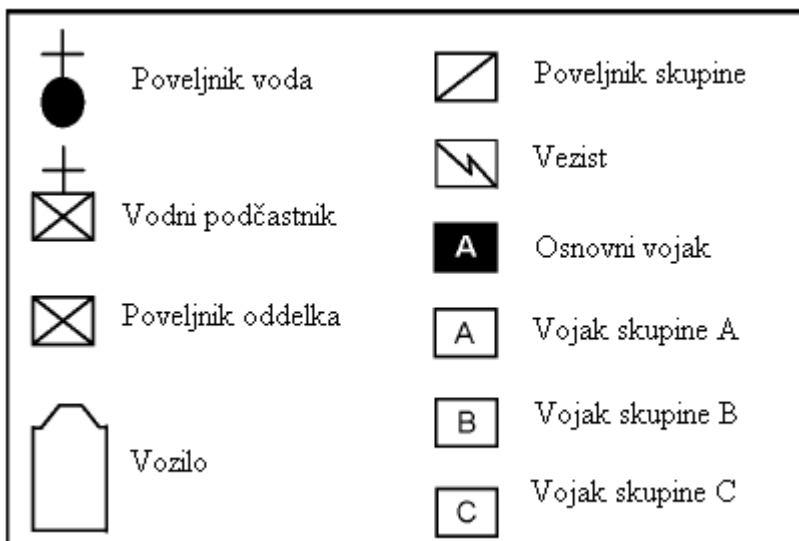
Razporedi enot imajo lahko tudi druge naloge kot samo razbiti množice. Na poveljnikov ukaz lahko pridržijo ali izločijo posameznike, ki s svojim vedenjem izzivajo nasilje. Poveljnik mora preučiti nevarnost, določiti cilj naloge in se odločiti katero opcijo formacije enote bo uporabil glede na analizo vseh dejavnikov.

Pri nalogah v domačem okolju ponavadi ni sovražnikov. Kljub temu se mora poveljnik pripraviti na morebitne potencialne sovražnike. Naslednji razporedi so vodila in se lahko

² Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations

uporabljajo v katerikoli situaciji. Če tudi jih spreminjamo se moramo držati načela, da so vojaki vedno na svojem mestu in v liniji. Samo preko urjenja in vaj se bodo vojaki naučili osnovnih formacij in samih sprememb med nalogo. Vojaki se morajo tudi izuriti v uporabi neubojskih sredstev.

Slika 15: Simboli pripadnikov v formacijah



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-2

Pred vsakim izvajanjem formacij mora poveljnik ponovno preučiti predhodna povelja in glede na trenutne razmere prilagoditi svoja delovanja. Informacije so odločilne pri uporabi situaciji primernih formacij.

Urjenje za obvladovanje množic mora biti del vsakoletnih urjenj pripadnikov in enot. Če je vojak napoten na misijo, kjer bo potrebno izvajati ukrepe obvladovanja množic, se mora izvajati temu primerno več usposabljanj. Pred izvajanjem naloge se mora izvesti intenzivno usposabljanje. Poznavanje ROE/ROF mora biti vključeno v vsako usposabljanje. Uporaba neubojskih sredstev mora biti odobrena od ustreznih nadrejenih (civilnih in vojaških).

Obveščevalne informacije so podlaga za poveljnikove odločitve. Med fazo načrtovanja bodo obveščevalne informacije pripomogle pri izbiri različnih dostopnih poti in točk združitve. Direktni in indirektni dostopi na območje morajo biti zavarovani. Točka nastopanja mora biti zavarovana z predhodno enoto, ki ustrezno kontrolira območje.

2.2.1. Dejanja na izhodiščni točki

Na tej točki mora poveljnik vzpostaviti kontakt z lokalno policijo, civilnimi oblastmi ali vojaškim poveljnikom. Nato ponovno preučijo situacijo in se odloči za naslednja dejanja. Vodni podčastnik formira enoto v kolono in postavi poveljnike skupin pred svoje skupine (slika 2). Poveljniki skupin in oddelkov zadnjič preverijo vojake in čakajo na povelja.

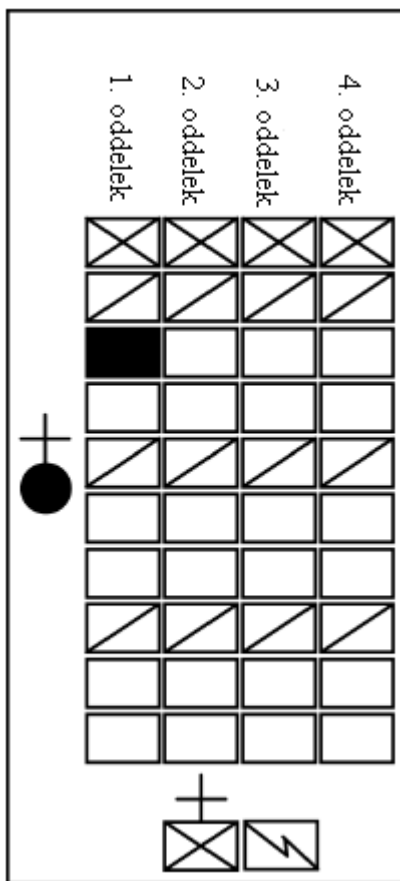
Poveljnik postavi zavarovanje v obliki skupin ostrostrelcev na točke s katerih je omogočen pregled nad množico. To je lahko na krilih ali rahlo pred enoto. Njihova naloga je varovati enoto pred smrtonosnim ognjem. Konstantno morajo opazovati množico.

Ko poveljnik dobi povratno informacijo, da je bojno zavarovanje postavljeno, se enota iz formacije kolone formira v drugo ustrezno obliko. Sledi hiter premik v območje kjer je množica. Glede na situacijo se enota premika v koloni, oziroma v eni od treh drugih formacij. Rezervne sile se pustijo na izhodiščni točki in se po potrebi priključijo bojnemu zavarovanju ali pa kot okrepitev formacije.

2.2.2. Vrste razporedov enot

Formacije so še vedno najbolj praktična metoda obvladovanja množic. Izkušnje so pokazale, da so najbolj pogosto uporabljene oblike linija, ešalon in klin. Dve manj uporabljeni sta diamant in krog.

Slika 16: Vodna kolona



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-4

2.2.3. Opis razporedov enot

- Linija je osnovni razpored in je največkrat uporabljena. Ima možnost ofenzivne in defenzivne uporabe. Kot ofenziva uporaba je mišljeno potisniti množico naravnost nazaj, na odprto območje ali v ulico. Kot defenzivni razpored pa je linija mišljena, da množico zadrži oziroma ji prepreči dostop v območje.
- Ešalon je ofenzivni razpored in se uporablja za preusmeritev množice na odprto ali v zagrajeno območja in za odvrnitev množic od stavb, ograj in zidov.
- Klin je ofenzivni razpored s katero se prodre v množico in se jo razbija v manjše skupine.
- Diamant je ofenzivni ali defenzivni razpored s katerim se vstopa v množico. S pomočjo diamanta se lahko tudi koga ali kaj izvleče iz množice. Kot primer defenzivnega nastopanja lahko navedemo kot primer krožnega zavarovanja na odprtih območjih. Odločitev o uporabi te oblike je odvisna od obnašanja množice.
- Krožni razpored uporablja enako kot diamant glede na obnašanje množice.

Obstaja veliko primernih različic razporedov enot. Pomembna pa je uporaba signalov in poveljevanja s katerim dosežemo učinkovitost glede na situacijo. Vsaka nova oblika mora biti velikokrat preigrana preden se uporabi v realni situaciji.

2.2.4. Vozila in razporedi

Vozila se uporabljajo skupaj z enotami. Primerna so še posebej takrat, ko imamo opravka z množičnimi izgredi. Čeprav vozila dodajo moč enotam moramo poskrbeti za dodatne varnostne ukrepe. Vozila je potrebno dodatno zavarovati, zamenjati stekla in namestiti varovalne mreže. Ščiti in premične ovire se lahko dodatno namestijo na vozila. Vojaki v razporedu morajo hoditi blizu sprednjih delov vozila in onemogočiti množici napad na bok ali zadek vozila.

Različna vozila se lahko uporabijo, pač glede na oceno situacije. Predstavljajo močen psihološki efekt in nudijo zaščito za pripadnike. Motorizirana vozila so boljša, ker ne poškodujejo vozišča (pločnikov). Tudi ko so uporabljajo vozila mora poveljnik ohraniti nadzor nad razporedom. To lahko zahteva premik poveljnika na vozilo za razpored oziroma točko, kjer ima ustrezen vizualni nadzor. To zahteva dodatne ročne signale. Poveljnik lahko uporablja tudi hupo in luči pri vozilu, da komunicira s podrejenimi. Kakorkoli se vozilo že uporablja se mora uporaba signalov vedno izuriti.

2.3. ELEMENTI V RAZPOREDU

V vsaki formaciji so štiri bistveni elementi:

- Osnovni element: sestavljen je iz dveh ravni. Prva raven je iz ščitov, druga raven pa uporablja neubojna sredstva. To je čelo formacije.
- Podporni element: je v koloni za osnovnim elementom. Z njim se okrepi osnovni element, zagotavlja se stranska in direktna podpora, vsebuje tudi skupine za izvlečenje. Podporni element pomaga osnovnemu z izvajanjem treh bistvenih nalog:
 - Splošna podpora: sestavljena je iz rezerve. Ko četa dobi nalogo se eden vod določi kot vod splošne podpore. Vod se nahaja v koloni zaglavnim razporedom. Iz tega razporeda se vod lahko premika kamor je potrebno.
 - Stranska podpora je mišljena kot zaščita kril razporeda. Posamezne skupine se napoti na krila razporeda. Na krilih postanejo te skupine del glavnega razporeda.
 - Direktna podpora: ko je ukazana direktna podpora se vod premakne med ravni osnovnega elementa. Sedaj imamo dve liniji ščitov pred eno linijo neubojskih sredstev. To je najmočnejši razpored in zahteva več vaje za učinkovito uporabo.
- Poveljniški element: sestavljen je iz več različnih članov. S tem mislimo poveljnika voda, vodnega podčastnika, vezista, snemalca (če je potrebno) in prevajalca (če je potrebno). Ta element nima stalnega mesta v formaciji in se nahaja kjer je potrebno.
- Ognjeno zavarovanje: Sestavljena je iz rezervnih enot.

Rezerva ni del formacije dokler se ne le tej priključi. V formaciji je dokler tako zahteva poveljnik. Ognjeno zavarovanje so prav tako iz rezerve. Ko so na svojih položajih so pod poveljevanjem poveljnika formacije. Komunikacija med zavarovanjem in poveljnikom je prioriteta. Poveljnik odobrava in določa ognjene cilje.

2.3.1. Osnovna položaja vojaka

Način nošenja orožja v razporedu določi poveljnikov ukaz. Obstaja dva osnovna načina nošenja.

Slika 17: Dva položaja vojaka



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-2

Razlika med njima je edino v drži telesa. Defenzivni položaj že vizualno izraža nepremičnost vojaka, medtem ko ofenzivni položaj nakazuje začetek gibanja vojaka. Že sam položaj vojaka se lahko uporablja kot uspešen način nadzora nad množico.

2.3.2. Poveljevanje

Enotam se ukazuje z glasom ali pa z signali. Ukaz za ofenzivni položaj je enozložno, za vse ostale pa dvozložno. Seveda se ni vedno dobro zanašati samo na ukazovanje z glasom. Kadar so v razpored vključena vozila si lahko pomagamo z zvezami v njih. Za boljšo komunikacijo lahko poveljnik ročne signale uporablja skupaj z glasom.

Slika 18: Ročni signali



LINIJA
Roke odročimo, dlani navzdol



EŠALON (levo ali desno)
Eno roko dvignemo za kot 45°, drugo pa spustimo za kot 45°. Smer ešalona kaže dvignjena roka, ko je poveljnik obrnjen proti enoti.



KLIN
Roke odročimo pod kotom 45°, dlani so navzdol.



DIAMANT
Roke dvignemo nad glavo, rahlo upognemo komolce in se dotaknemo s konicami prstov.



KROG
Pokažemo znak za diamant in krožimo z desno roko.

Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-2

2.3.3. Gibanje razporeda

Enota se giblje kot ponavadi v vojašnici. To omogoča poveljniku, da natančno vodi razpored, kamor je potrebno. Običajen ukaz se glasi: "Pet korakov, na – prej!". Pol koraka naprej se uporablja, če je enota v direktnem stiku z množico. Poveljniki oddelkov in skupin ponavljajo pripravljala povelja in s tem omogočijo sočasno premikanje.

2.3.4. Interval in razmik

Interval je razdalja med elementi razporeda, razmik pa je razdalja med vojaki. Obe vrednosti znašata običajno 75 cm. Seveda se prilagajata glede na situacijo in dejavnike. Če moramo množico fizično potisniti nazaj se interval zmanjša. Zmanjša se tudi razmik, kar omogoči prekrivanje ščitov. Ustvarimo močan živi zid. Med mirnimi demonstracijami se razmika poveča in s tem omogočimo pokrivanje večjega prostora.

2.3.5. Skupina za izvlečenje

Skupina za izvlečenje je velikosti oddelka. Je v sestavi podpornega elementa ali pa v sestavi rezerve. Ko je skupina formirana je pod operativnim poveljevanjem poveljnika formacije.

Naloge skupine:

- izvlečenje vozil ali oseb, ki so v neposredni nevarnosti,
- pridrži in pospremi osebe, ki so bile onesposobljene,
- zadrži in preišče osebe,
- ščiti zgoščena območja, kamor se formacija ne more uvesti.

Skupina se nahaja okoli deset metrov za glavnim razporedom. Glavni razpored nudi zaščito in neposredno podporo, če je to potrebno. Skupina lahko deluje kjerkoli za razporedom. Vodja skupine predhodno določi skupino za pregled oz. pridržanje. Nato poveljnik z udarcem med ramami dveh vojakov v prvi liniji nakaže, da bo zapustil razpored. Ukaže: "Odpri!". Na ta ukaz vojaka stopita korak nazaj in eden levo drugi desno. S tem se odpre prehod za skupino. Poveljnik skupine tudi pove število vojakov, ki zapuščajo razpored. Zadnji v skupini to pove. Nato se vojaka postavita nazaj na svoje mesto. Skupina opravi svojo nalogo in se vrne v razpored po enakem postopku.

2.3.6. Zavarovanje

Med uporabo neubojujnih sredstev, zavarovanje skrbno opazuje množico. Oboroženo je z ostrostrelskimi ali navadnimi puškami opremljenimi z napravami za opazovanje. To omogoča določanje agitatorjev, vodij in celo uporabo orožja, če je tako ukazano. Omogoča tudi iskanje sovražnikovih ostrostrelcev. Zavarovanje omogoča varnostni nadzor nad celotno situacijo in kritje za razpored. Skupina za zavarovanje je sestavljena iz treh ali štirih vojakov. Eden je ostrostrellec, drugi ima daljnogled, ostala dva pa sta za kritje. Vsaka skupina ima radijsko zvezo s poveljnikom razporeda. Skupina mora imeti vizualni pregled nad množico, da lahko zagotovi ustrezno ognjeno podporo. Ponavadi so postavljeni na strehe, višja nadstropja oz. griče. Morajo imeti optične pripomočke, da prepoznajo vodje, agitatorje in oborožene

posameznike. Skupine ne smemo manjšati. Če je v skupini še četrti član, lahko upravlja z video kamero in tako omogoči nadaljnje postopke proti udeležencem.

Dve skupini bi morali kriti krila razporeda. Ko se premakne razpored, se premakneta tudi skupini. Rezervne sile se nahajajo na izhodiščni točki in predstavljajo tako zavarovanje kot dodatno silo. Vsak vojak v razporedu bi moral imeti pištolo (9 mm) ali puško. Puška je diagonalno na hrbtu, kopito pri levi rami, sprednji merek pa pri desnem boku. Pravo strelivo je v ločenih torbica. To preprečuje zamenjavo z neubojnimi strelivom.

2.3.7. Rezervne sile

Rezerva mora biti vedno v velikem številu še posebej med civilnimi nemiri. Zavedanja, da za enoto stojijo ustrezne rezervne sile deluje na razpored pozitivno. Preprečuje nepravilno ali pretirano delovanje vojakov. Pri določanju rezervnih sil moramo upoštevati, da celotno zavarovanje, skupine za izvlečenje in rezerva vplivajo na število pripadnikov v njih.

Skupine za izvlečenje so obvezno potrebne takrat, ko je predvideno večje število izločenih oseb. Skupine delujejo za osnovnim elementom. V primeru mirnih demonstracij skupine poskrbijo za osebe, ki se nočejo umakniti oz. raziti.

Vsaka skupina se sestoji iz različnih elementov. Lahko je prisoten tudi civilni policist, ki poskrbi za pravilnost postopka prijeteja. Obvezna sta elementa za gibanje in varnost. Priporočljiv je tudi snemalec. Element za gibanje poskrbi za preiskavo osebe in vodenje osebe na drugo lokacijo. Element za varnost poskrbi, da se množica ne vmešava v postopek. Snemalec dokumentira celoten postopek in morebitna dejanja pridržane osebe. Posnetki se lahko uporabljajo v nadaljnjem postopku. Tudi na ostalo množico prisotnost snemalca deluje pozitivno.

Pri postopku je potrebno paziti, da uporabimo vse taktične prednosti, ki jih imamo. To so kraj prijeteja, presenečenje, glas govora in ostale. Vedno je potrebno osebo pregledati. Če situacija to onemogoča na samem kraju prijeteja, to opravimo na prvi varni lokaciji. Pri transportu do varne lokacije se priporoča uporaba plastičnih vezic ali lisic.

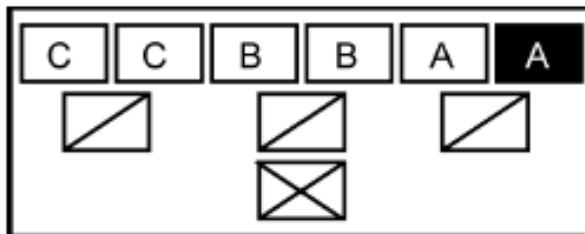
2.4. ODDELČNI RAZPOREDI

Urjenje razporedov je kolektivna naloga. Poveljniki oddelkov urijo oddelke, poveljniki skupin pa svoje skupine. Varnost je na prvem mestu, kadar se uporablja sila pri urjenju. Vojaki se morajo zavedati, da neupoštevanje navodil poveljnika, lahko vodi do resnih poškodb pri usposabljanju.

Najmanjši razpored je oddelčni. Uporablja se za pokrivanje stranskih ulic za glavnim razporedom. Vojaki v oddelku morajo poznati svoje mesto v razporedu ne glede v sestavi katere enote so. Kadar se oddelek premika v koloni do mesta postavitve razporeda, poveljnik oddelka stopi na desno stran. Izda ustni ukaz ali pa z rokami pokaže katero vrsto razporeda hoče. Potem pokaže z roko smer postavitve razporeda. Poveljnik A skupine postavi osnovnega vojaka na svoj položaj. Ostali pripadniki oddelka se razvrstijo v prostoru glede njegove lokacije.

2.4.1. Oddelek v liniji

Slika 19: Oddelek v liniji

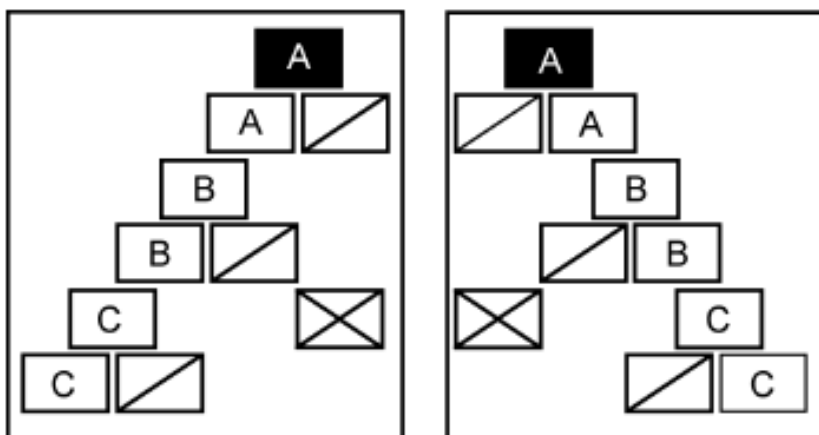


Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-4

2.4.2. Oddelek v ešalonu

Ukaz za ešalon se glasi: "Oddelek ešalon desno (ali levo), naprej. Na izvršilni del povelja (naprej), poveljnik A oddelka postavi osnovnega vojaka na svojo lokacijo. Ostali pripadniki se razvrstijo glede nanj.

Slika 20: Oddelek v ešalonu

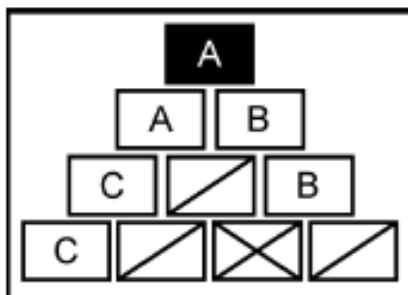


Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-2

2.4.3. Oddelek v klinu

Ukaz se glasi: "Oddelek v klin, naprej!". Na izvršilni del ukaza poveljnik A skupine postavi osnovnega vojaka na položaj, ki ga je določil poveljnik oddelka. Nato se ostali pripadniki zvrstijo glede na razpored.

Slika 21: Oddelek v klinu

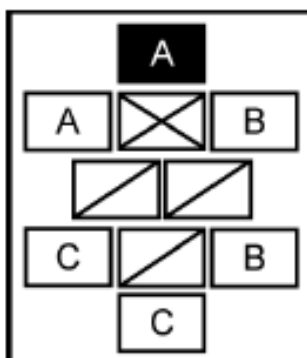


Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-4

2.4.4. Diamantni in krožni raspored

Uporabljata se pri izvlečenju oseb ali vozil iz množice. Z rasporedoma se prodre v množico ali pokrije majhna področja. Odločitev katero uporabiti sledi iz ocene situacije in zmožnosti oddelka.

Slika 22: Krožni raspored

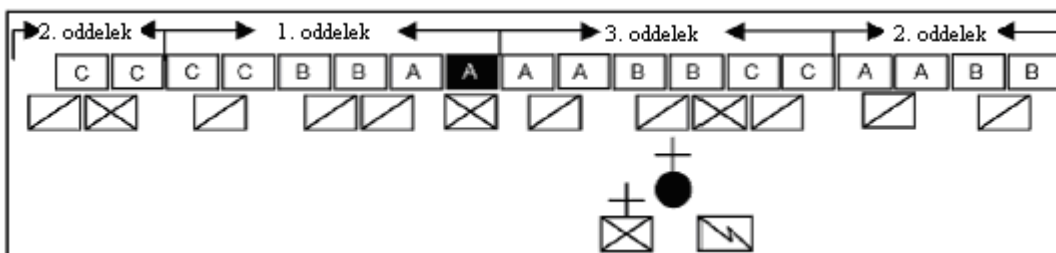


Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-4

2.5. RAZPOREDI S TREMI ODDELKI OZ. VODOM

Poveljstvo voda se sestoji iz poveljnika voda, vodnega podčastnika in kurirja ali vezista. Dodani so lahko tudi drugi subjekti, ki vplivajo na izvedbo naloge. To so lahko ostrostrelec, operater na katerem izmed nebojnih orožij, gasilec in drugi. Poveljnik se vedno nahaja desno od kolone, kjer tudi izda povelje ali signal za različne rasporede. Na ukaz naprej pokaže na približno lokacijo rasporeda. Poveljnik voda med pripravljanim in izvršilnim delom ukaza počaka, da poveljniki oddelkov ponovijo ukaz svojim oddelkom.

Slika 23: Vod v liniji



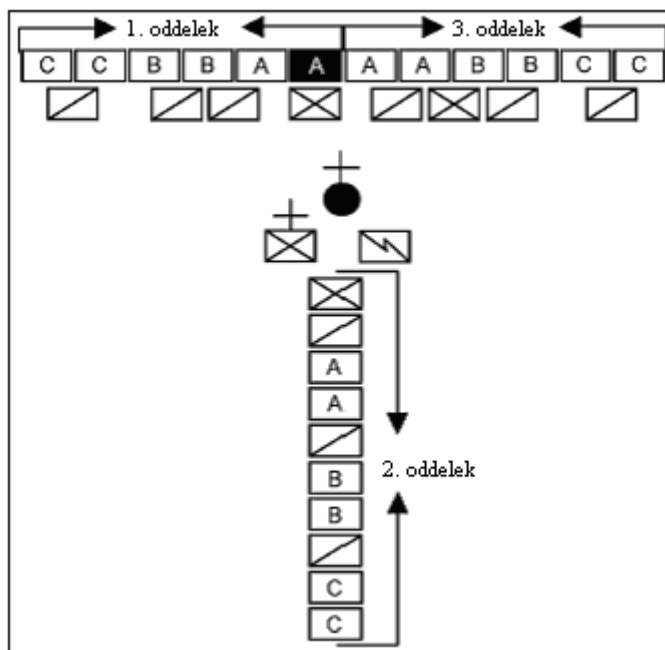
Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-6

Povelje za postavitev tega razporeda izda poveljnik voda. Najprej se na predvideno mesto postavi osnovni vojak iz prvega oddelka, nato se glede nanj postavijo ostali. Vsa gibanja se opravljajo na ukaze. Po končani nalogi se vod spet združi v kolono oz. zbor, da zapusti področje.

2.5.1. Razpored voda s splošno podporo

Splošna podpora pomeni, da za razporedom obstaja rezervni element, ki nudi podporo tam kjer je to potrebno. To pomeni da dva oddelka tvorita linijo, en oddelek pa ostane v koloni.

Slika 24: Razpored voda z direktno podporo enega oddelka

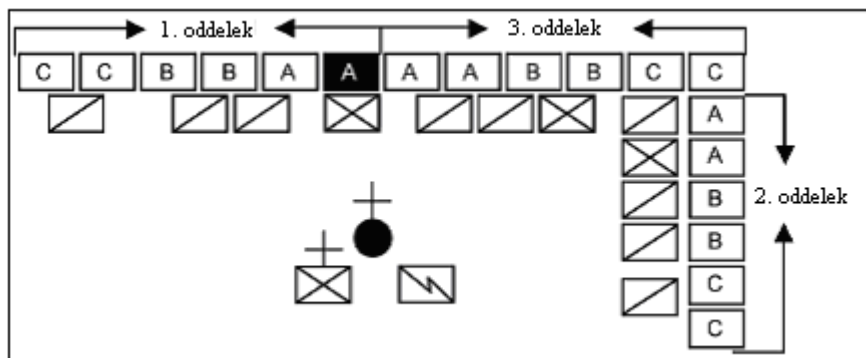


Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-6

2.5.2. Razpored voda s stransko podporo

S tem razporedom zavarujemo krila linije. Po potrebi se en oddelek razdvoji, da pokrije obe krili.

Slika 25: Razpored voda s stransko podporo

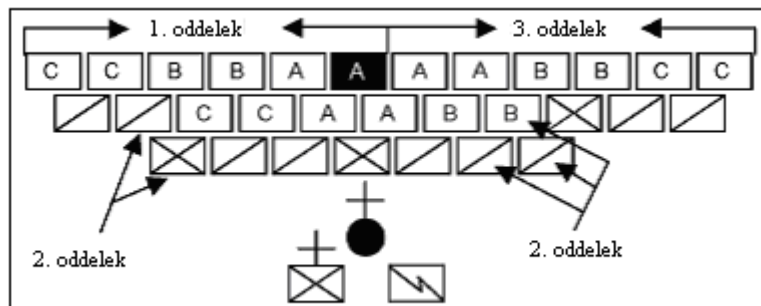


Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-7

2.5.3. Razpored voda z direktno podporo

Ta se uporablja, kadar želimo okrepiti prvo linijo. S tem izgubimo širino pokrivanja.

Slika 26: Razpored voda z direktno podporo

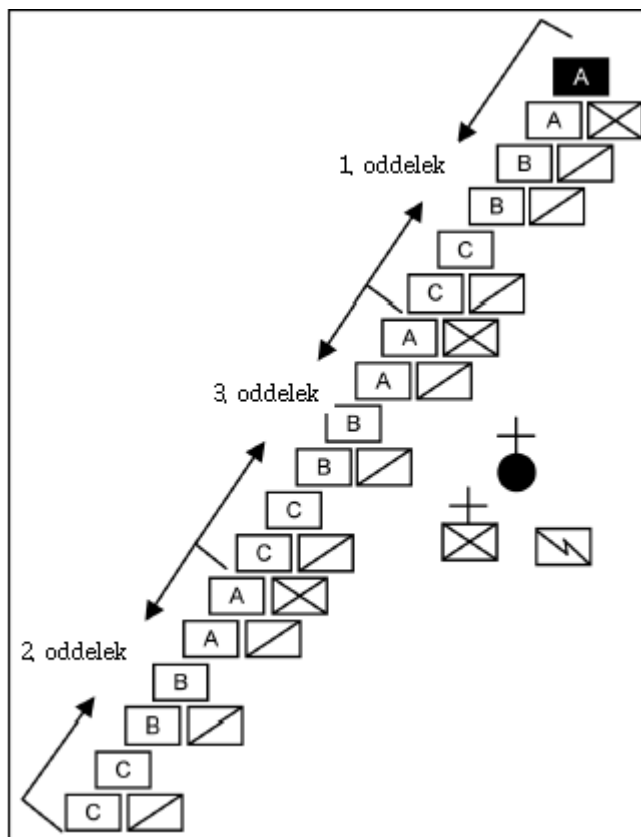


Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-8

2.5.4. Vodni ešalon levo ali desno

Uporablja se kadar hočemo množico preusmeriti. Spet je pomemben položaj osnovnega vojaka, na podlagi katerega vsi ostali zavzamejo položaje v razporedu.

Slika 27: Vodni ešalon levo

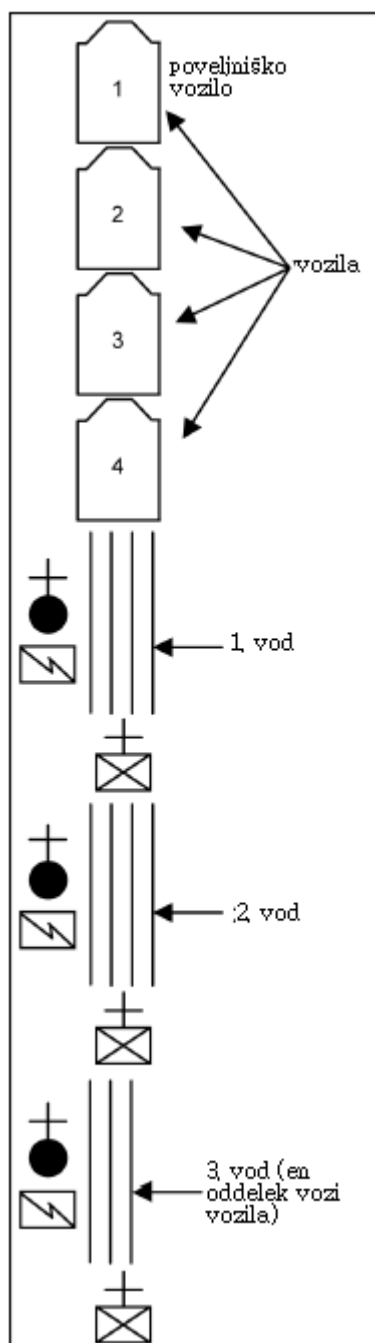


Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-8

2.6. ČETNI RAZPOREDI

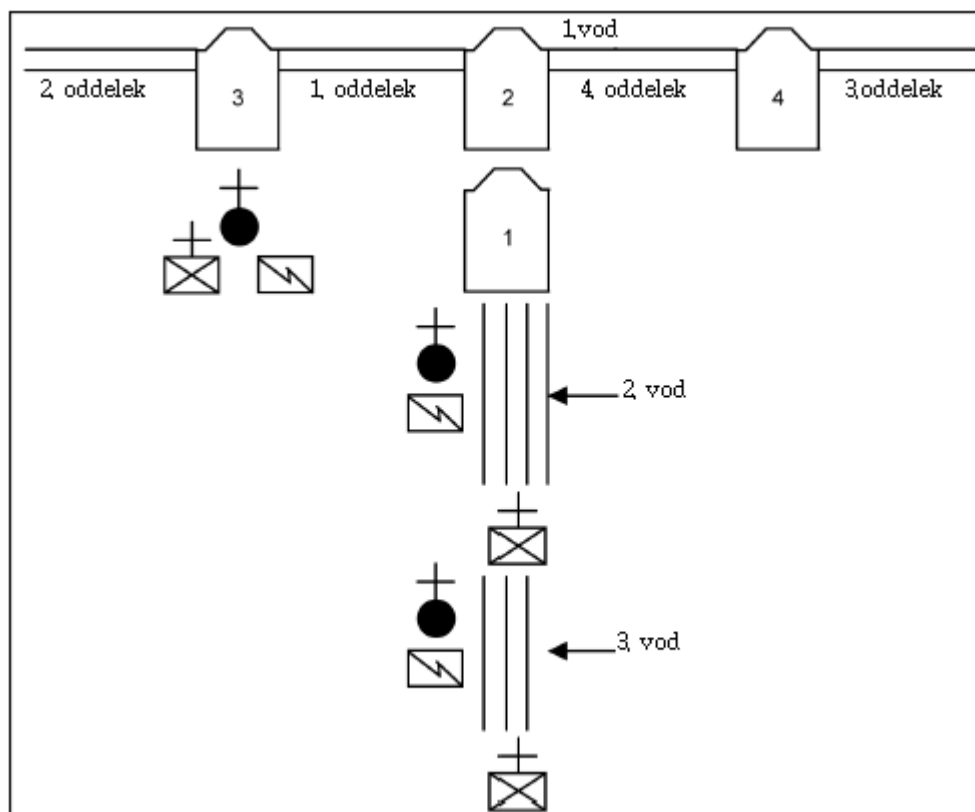
Različne vrste razporedov se nadaljuje še naprej do četnih razporedov. Glede na temo zaključne naloge sem izbral še razporede, kjer se uporabljajo vozila.

Slika 28: Četna kolona z vozili



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-9

Slika 29: Četni linijski razpored z vozili in dvema vodoma v splošni podpori



Vir: FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, stran 6-10

3. PATRULIRANJE³

Patruliranje se izvaja z namenom zbiranja informacij, izvajanja bojnih akcij in izkazovanja naše prisotnosti na območjih, kjer je to potrebno. Patruliranje se vedno izvaja v okviru drugih nalog, širšega delovanja enot. Pehotni oddelki in vodi izvajajo tri vrste patroliranja:

- izvidniško patroliranje,
- bojno patroliranje,
- patroliranje z namenom ustvariti vtis prisotnosti na nekem področju.

Patruliranje je enako kot pehotno s to razliko, da se poveča mobilnost patrolje in raznovrstnost orožja. Poveljnik voda mora integrirati moč orožij, ki so na voljo z vozil, z varnostno situacijo pri posamezni nalogi. Večina patrolj se izvaja brez vozila, vendar so vozila vedno v vlogi podpore konkretni nalogi. Motorizirane enote lahko izvajajo nalogo preverjanja komunikacij.

3.1. ORGANIZACIJA

Za uspešno izvedbo naloge mora poveljnik oddelka ali voda izvesti določene postopke. Kot pri ostalih nalogah, poveljnik določa naloge glede na njegovo oceno situacije. Prepozna vse potrebne postopke in določi izvajalce le teh. Kjer je mogoče mora poveljnik ohranjati integriteto med posadko vozila, izkrnim delom in posameznimi skupinami. V vseh patroljah nastopajo običajni in specifični elementi. Običajni patroljni elementi so:

- poveljniški element: sestoji se iz poveljnika voda, vezista in vodnega podčastnika. Lahko vsebuje še kateri element za katerega poveljnik voda ali vodni podčastnik smatrata, da bi bil nujen za direktno podreditev,
- element prve pomoči: je odgovoren za evakuacijo in oskrbovanje žrtev,
- element za vojaške ujetnike: izvaja postopke z vojnimi ujetniki,
- opazovalni element: opazuje objekt od končanja poveljniškega izvidovanja do prihoda enot na objekt izvidovanja,
- vodič (compass man), pomaga pri smeri premika in skrbi, da je prva ognjena skupina vedno na pravi smeri. Vodič mora biti pripravljen na delo, poznati mora vse potrebne glavne in dodatne azimute. Poveljnik mora določiti tudi naslednjega vodiča,
- merilec razdalje (pace man), skrbi, da enota pravilno napreduje, na koncu vsakega dela poti poroča o opravljeni razdalji. Poveljnik mora določiti tudi naslednjega merilca razdalje.

3.1.1. Pripravljalno povelje

Pripravljalno povelje se izdela in izda v četnih prostorih. To je ponavadi na varnem mestu, z dobrimi komunikacijami in ključnim osebjem. Zato ker patrolje delujejo samostojno je njihova ognjena podpora zagotovljena izključno od matične enote. Ker delujejo v predpolju mora biti koordinacija z vsemi podpornimi člani temeljita in podrobna.

³ Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad

Vsebine na katere mora biti pozoren poveljnik patrolje:

- sprememba situacije sovražnika,
- najboljša uporaba terena, komunikacij, točk srečanja in patroljne baze,
- čas in vreme,
- pridodani vojaki različnih specialnosti,
- uporaba in lokacija pristajalnih območij,
- izhod in vstop iz prijateljskega območja,
- ognjena podpora na nalogi in vseskozi med premikom, vključno na alternativnih variantah,
- vadbeno območja. Naj bi bila čimbolj podobna realni situaciji,
- načrt signalov, ki vključuje tablico signalov, frekvence, kodne besede.

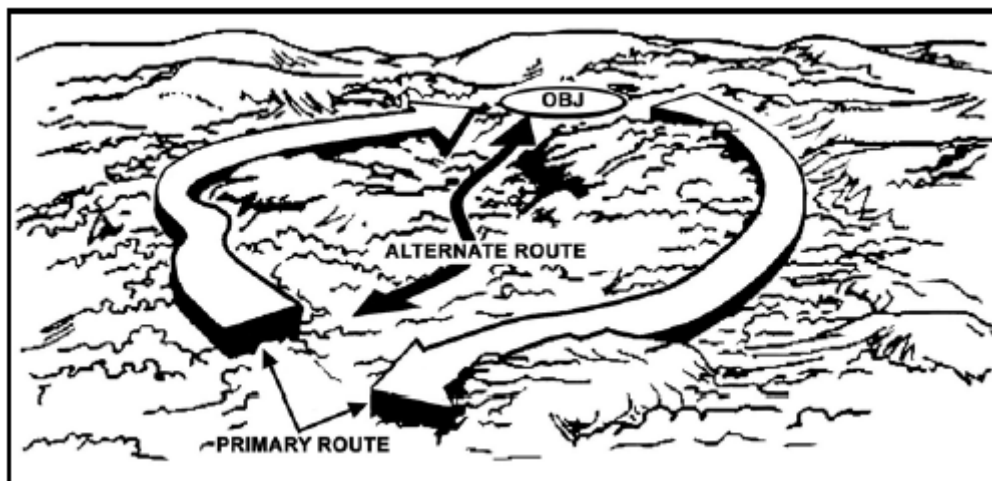
Poveljnik čete ali patrolje uskladi prehod čez območje druge enote. Potrebno je določiti izhod in povratek v to območje. Poveljnik čete in S-3 bataljona uskladi aktivnosti drugih patrolj na tem območju.

3.1.2. Dokončanje povelja

Ko poveljnik voda dokončuje svoj načrt mora upoštevati naslednje:

- bistvene in podporne naloge. Poveljnik zagotovi, da so vse bistvene naloge, ki se opravljajo na točkah srečanja, nevarnih območjih razdeljene.
- premik in časovnica. Poveljnik oceni čas potreben za izvršitev naloge, čas za poveljniško izvidovanje, premik do končne točke srečanja zaradi poročanja in čas povratka v domače območje.
- osnovne in alternativne poti. Poveljnik izbere osnovne in alternativne poti do cilja. Poti povratka naj bi se razlikovale od poti dostopa.

Slika 30: Osnovne in alternativne poti



Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 10-4

- signali, poveljnik mora upoštevati uporabo posebnih signalov. To vključuje ročne signale, rakete, šepetanje, radio in infrardečo opremo. Vsi signali morajo biti preigrani, tako, da vsi vojaki vedo, kaj posamezen znak pomeni,
- prehod preko prijateljskih območij in gesla, največkrat se uporablja tekoče geslo. Sestoji se iz dveh delov. Eno je geslo, drugo pa število vojakov, ki bo prešlo neko točko. Ta številka vojakov ali vozil prepreči sovražniku, da bi se vrnili v naše vrste. Primer je: »Puška, 10!«. To pomeni geslo puška in deset vojakov, ki bo prešlo neko točko.
- lokacija poveljnika: poveljnik mora preučiti kje se bo nahajal na vsaki fazi naloge. Vodni podčastnik se ponavadi nahaja v naslednjih razporedih:
 - ob vpadih in zasedah je ponavadi v podpornem elementu,
 - v območju izvidovanja ostane v končni točki,
 - v izvidovanju se nahaja v skupini za vzpostavitev točke za povezavo.
- reakcija na stik, če ni zahtevano v nalogi se vod izogiba stiku s sovražnikom. Poveljnिकovo povelje mora vsebovati možnost stika na vsaki fazi naloge. Možnost nadaljevanja naloge je odvisna od tega, kako je vod preživel stik s sovražnikom. Lahko je bilo to neopazno oziroma so bile celo žrtve. Povelje mora vsebovati postopke ob ranjenih in ujetnikih, ki niso vsebovani v nalogi.
- rezervni načrt. Poveljnik zapušča patroljo v mnogih fazah izvedbe naloge. Vsakič, ko poveljnik zapusti enoto brez radijske ali žične povezave mora izdati pet točkovni rezervni načrt. Ta vsebuje:
 - kam poveljnik odhaja,
 - kdo gre z njim,
 - predviden čas odsotnosti,
 - ukrepe ob nevrnitvi,
 - ukrepe ob srečanju s sovražnikom, ko poveljnika ni.

3.1.3. Prečkanje prijateljskih linij

Ob prečkanju prijateljske linije mora poveljnik izvesti koordinacijo s poveljnikom prednje enote in ostalimi enotami, katere bodo patroljirale v območju delovanja. Ta koordinacija vsebuje signale, načrt ognja, tekoča gesla, postopke ob prehodih nadzornih točk, točke razvijanja in informacije o sovražniku.

Poveljnik voda mora prednji enot posredovati identifikacijo enote, velikost patrolje, točko prehoda in vrnitve, ter območje delovanja. Poveljnik prednje enote nam lahko posreduje:

- dodatne informacije o terenu,
- znane in sumljive lokacije sovražnika,
- lokacije možnih zased,
- zadnje sovražnikove aktivnosti,
- podrobne informacije o položajih naših enot, ovirami in lokacijah nadzornih točk,
- načrt ognja naših enot,
- možnost podpore npr.: ognjena podpora, reakcijske sile, vodiči in komunikacije.

Poveljnik mora biti pri prehodu čez prijateljska območja pozoren na:

- vzpostavitev kontakta,
- premik na določeno točko srečanja,
- dopolnitev končne koordinacije,
- izvedba varnostnih postankov pred vstopom na območje, ki je krito s strani naših enot.

Če je enota izkrcana, naj bi bila v koloni. Vodni podčastnik je takoj za vodičem, tako da lahko prešteje vsakega vojaka, ki gre skozi neko točko. Število vojakov, da vodiču in potrdi tekoče geslo. Če se pride v stik s sovražnikom za prečkanjem točke, se moramo prebiti čez sovražnika. V točko se vračamo le, če smo razbiti. V točki se konsolidirajo in poveljnik obvesti nadrejeno poveljstvo.

3.1.4. Patruljne baze

Patruljna baza je lokacija, kjer oddelek ali vod izvaja postanke za daljši čas. Patruljna baza ne bi smela biti postavljena dalj kot 24 ur, razen v nujnih primerih. Nikoli se ne uporablja ista lokacija. Patruljne baze se uporabljajo za:

- zaustavitev premika v primeru izogibanja sovražniku,
- skrivališče med podrobnim izvidovanjem cilja,
- za hranjenje, čiščenje orožja in opreme in počitek,
- za izdelavo in izdajanje ukazov,
- za reorganizacijo po infiltraciji v sovražnikovo območje,
- za bazo v primeru izvedbe sočasnih nalog (zaseda, vpad, izvidovanje ali zavarovanje).

Poveljnik izbere predvideno lokacijo iz zemljevida. Načrt izbire baze mora vsebovati tudi lokacijo rezervne baze. Rezervna baza se uporabi, če je prva lokacija neprimerna ali če se mora patrolja nepričakovano izmakniti.

Poveljnik mora upoštevati nalogo in pasivne in aktivne varnostne ukrepe. Poveljnik načrtuje:

- opazovalnice,
- komunikacijo z opazovalnico,
- obrambo patroljne baze,
- izmik iz baze po predvidenih poteh, točke srečanja oz. mesto rezervne patroljne baze,
- upoštevanje načel maskiranja,
- izvedba aktivnosti z minimalnimi premiki in hrupom.

Poveljnik se mora izogibati:

- znanih in sumljivih položajev sovražnika,
- naseljenih območij,
- grebenov in vrhov, razen za potrebe komunikacij,
- cest, poti in stez,
- majhnih dolin.

3.1.5. Zbirne točke

Zbirna točka je mesto kamor se vod premakne, ko je razbit ali izgubljen. Poveljnik sam izviduje poti in izbira zbirne točke vedno, ko se vod premika po terenu. Izbira predhodne zbirne točke po karti in jih pregleda, ko se vod premika mimo njih. Vojak mora vedeti na katero točko se vrne med vsako fazo patroljiranja. Vedeti mora za postopke, ki jih mora izvajati na točki in čas zadrževanja na točki, preden se premakne na naslednjo.

Začetna zbirna točka se nahaja na prijateljskem ozemlju. Uporabi se v primeru, ko enote dobi stik s sovražnikom že pri samem odhodu iz prijateljskega ozemlja.

Zbirna točka na poti se določa navadno na razdaljah od sto do štiristo metrov. Odvisno je od terena in vegetacije. Ko poveljnik določi novo točko, stopi predhodna v veljavo. To nam omogoči izmik, četudi smo napadeni takoj po določitvi nove zbirne točke. Uporablja se tri načine za določanje zbirnih točk:

- fizična zasedba točke (najboljša),
- mimohod z razdalje in uporaba ročnih signalov,
- premik preko in določitev z ročnimi signali.

3.1.6. Končna zbirna točka

Končna zbirna točka je mesto kjer se cilj vidi, sliši in je na doseg osebne orožja. Ponavadi je na smeri, kamor se bo vod premikal po končani nalogi. Točka je samo načrtovana in šele glede na sam objekt in nalogo določena s strani poveljnika.

Naloge na končni zbirni točki:

- izvidovanj
- e objekta,
- izdaja dopolnilnih ukazov,
- razširitev informacij med vojaki, če je bilo izvidovanje neopaženo,
- zadnja dejanje pred nadaljevanjem naloge: maskiranja, priprava eksploziva, zlaganje nahrbtnikov, priprava prve pomoči in pregled orožja,
- preštetej vojakov in orožja, ko je bila naloga izpolnjena,
- vzpostavitev linije poveljevanja po zaključku izvidovanja.

Zasedba zbirna točke z oddelkom

Izvede se po naslednjih korakih:

- varnostni postanek pred načrtovano zbirno točko (dvesto do štiristo metrov v pogojih dobre vidljivosti),
- zavarovanje postanka,
- z vodičem ali izvidnikom in enim članom skupine se premaknemo na lokacijo zbirna točke. Izdamo pet točkovno predhodno povelje pred prihodom ostale patrolje,

- postavimo vojaka prve skupine na lokacijo dvanajst, drugega pa na šest. Tudi njima izdamo pripravljalni ukaz in se vrnemo skupaj z izvidnikom,
- oddelek pripeljemo v zbirno točko in jih razporedimo.

Zasedba zbirne točke z vodom

Poveljnik voda bi moral upoštevati enako zaporedje postopkov, kot poveljnik oddelka. Sedaj pripelje na zbirno točko vojaka iz vsakega oddelka in jih ponovno razporedi v krogu tristošestdeset stopinj. Prvi oddelek zasede položaje od 10 do 2 in tako pokrije najbolj nevarno smer iz katere bi lahko prišel sovražnik.

Vstopna zbirna točka

Vstopna zbirna točka je na lokaciji izven vizualnega, zvočnega dosega prijateljskih enot. Pomembno je tudi izven dosega lahkega orožja naših enot. Točka se posede kot varnostni perimeter (krog tristošestdeset stopinj).

Bližnje in daljne stranske zbirne točke

Določijo se na obrobju nevarnih območjih. V primeru stiku se v teh točkah enota konsolidira in nadaljuje z nalogo ali postopa po drugih standardnih operativnih postopkih.

3.1.7. Poveljniško izvidovanje na končni zbirni točki

Potem ko je vzpostavljena končna zbirna točka se izvede poveljniško izvidovanje. Med izvidovanjem poveljnik natančno določi lokacijo zavarovanja, ognjene podpore in skupin za napad. Svoj načrt prilagodi glede na trenutno situacijo. Vsaka vrsta patrolj zahteva različne naloge med poveljniškim izvidovanjem. Poveljnik bo s seboj na izvidovanje vzel različne skupine. Poveljnik mora načrtovati čas vrnitve v zbirno točko, razdeliti informacije, izdati povelja in navodila in omogočiti oddelkom katerekoli potrebne dodatne priprave.

Vrnitev v območje

Vod je ob vrnitvi lahko na vozilih ali pa izkrcan. To mora biti predhodno usklajeno z ustreznim poveljstvom. Poveljnik bi moral upoštevati naslednje zaporedje postopkov:

- vod se ustavi v vstopni zbirni točki in jo zavaruje,
- poveljnik voda preko radijske zveze sporoči enoti preko katere vstopajo, da je enota pripravljena na vstop. Enota za sprejem mora sporočilo potrditi,
- če radijska zveza ni mogoča se določi vezista in dva pripadnika (buddy team), da vzpostavijo kontakt z enoto, ki varuje vstop,
- če poveljnik ne more najti vstopne točke, poskuša z vezistom in zavarovanjem to točko preko koordinat poiskati. Vedno se mora gibati direktno proti enotam, ki varujejo območje, nikoli vzporedno. Vsako vzporedno gibanje mora biti izven dosega osebne orožja.

- te postopke poveljnik izvaja samo podnevi. Ponoči mora vzpostaviti stik s pomočjo signalov. Zaželeno je, da poveljnik v primeru ko ne more vzpostaviti kontakta z enotami, počaka na dnevno svetlobo.
- poveljnik voda uporablja za vzpostavitev stika signale na dolge in krajše razdalje,
- ko je stik vzpostavljen poveljnik voda preko radijske zveze pokliče preostanek voda, da se mu pridruži. Lahko po vod pošlje zavarovanje z vodičem,
- vodni podčastnik prešteje in prepozna vsakega vojaka, ki gre mimo njega v območje,
- vodič pripelje vod na določeno lokacijo,
- poveljnik voda poroča poveljniku enota, ki jih je sprejela o vsem kar zadeva to enoto,
- poveljnik voda se pridruži vodu na lokaciji in jih odpelje v varno območje za poročanje.

3.1.8. Poročanje in analiza

Takoj ko se vod ali oddelek vrneta, oseba iz nadrejenega poveljstva opravi poročanje. Ta lahko vključuje celoten vod ali oddelek. Ponavadi je poročanje ustno. Kdaj se lahko zahteva pisno poročilo. Informacije na poročilu so naslednje:

- velikost in sestava voda, ki je izvajal patroljo,
- naloga voda (vrsta patrolje, lokacija, namen),
- čas odhoda in prihoda,
- poti, zbirne točke, koordinate faz naloge, itd.,
- podroben opis terena in prepoznanih sovražnikovih položajev,
- rezultati stikov s sovražnikom,
- številčno stanje ob zaključku patrolje.

3.2. IZVIDNIŠKA PATRULJA

Ta vrsta patrolje nam poda pravočasne in zanesljive informacije o sovražniku in terenu. S temi informacijami poveljnik potrdi svojo odločitev. Poveljnik mora pred vsako patroljo opraviti poročanje s člani le te, da pove katere vrste informacij ga zanimajo. izvidniške patrolje lahko razdelimo na tri vrste:

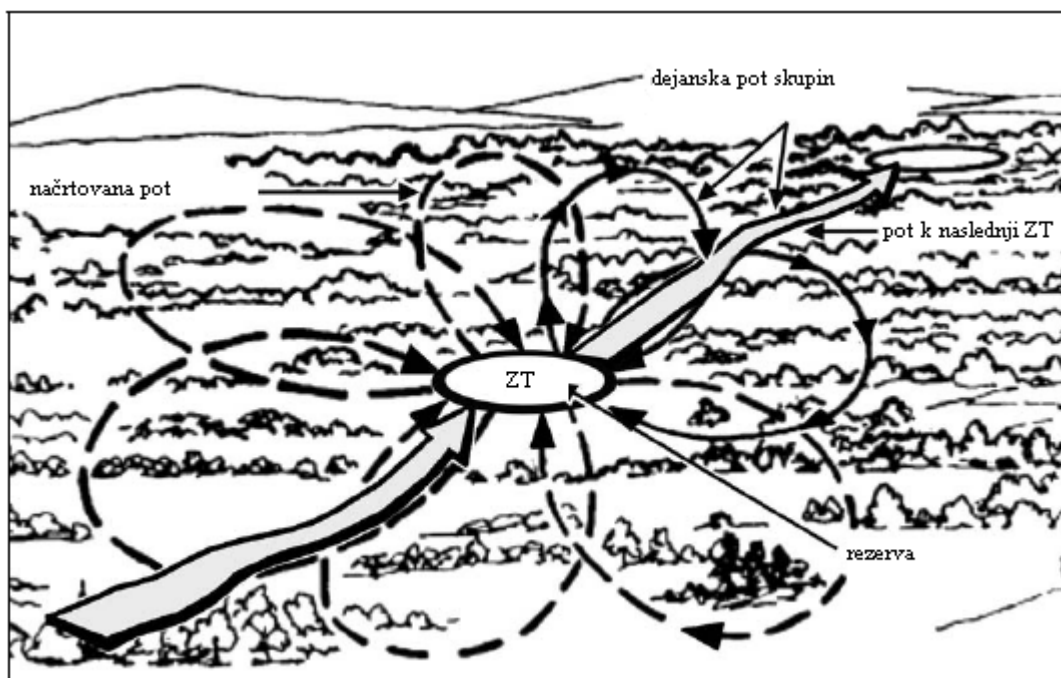
- izvidovanje konkretne lokacije: izvidujemo točno določeno lokacijo in prostor okoli nje. Lokacija je lahko podana s koordinatami ali objektom. V območju izvidovanja vod ali oddelek uporabljata opazovalne naprave na primernih točkah. Ob načrtovanju naj bi poveljnik ravnal po sledečih postopkih:
 - na poveljniško opazovanje naj bi vzel s seboj opazovalno skupino. Mesto skupine določi na opazovanju. Podrejeni, ki ostane na končni zbirni točki je odgovoren za zavarovanje točke in vseh možnih dostopov sovražnika,
 - če je potrebno poveljnik namesti dodatne opazovalce na višjih lokacijah,
 - po opazovanju se vsi vrnejo v končno zbirno točko, kjer informacije sporočijo poveljniku. Potrebne informacije o izvidovanju se poda vsem vojakom.
- izvidovanje območja: izvajamo ga ko potrebujemo informacije o sovražniku, terenu in poteh v določenem območju. Tehnika izvidovanja območja vključuje premične elemente, stacionarne elemente in večkratna izvidniška dejanja.

- o premični elementi: poveljnik načrtuje pokritje celotnega območja z vodom ali skupinami. Različne metode se uporabljajo za način izvedbe premičnega izvidovanja. To so metoda ventilatorja, pravokotnikov, prekrivajočih poti in metoda delnih sektorjev.

3.2.1. Metoda ventilatorja

Poveljnik najprej izbere več zbirnih točk na celotnem območju izvidovanja. Vod postavi zavarovanje na prvi zbirni točki. Vsak izvidniški in opazovalni element se iz zbirne točke po poti v obliki ventilatorja vrne nazaj v zbirno točko. Poti se morajo med seboj križati. Poveljnik mora imeti potrebno rezervo v zbirni točki. Ko se vsi elementi vrnejo v zbirno točko, poveljnik voda zbere vse informacije. Pred premikom v naslednjo zbirno točko mora vse pomembne informacije podati vsem vojakom.

Slika 31: Metoda ventilatorja

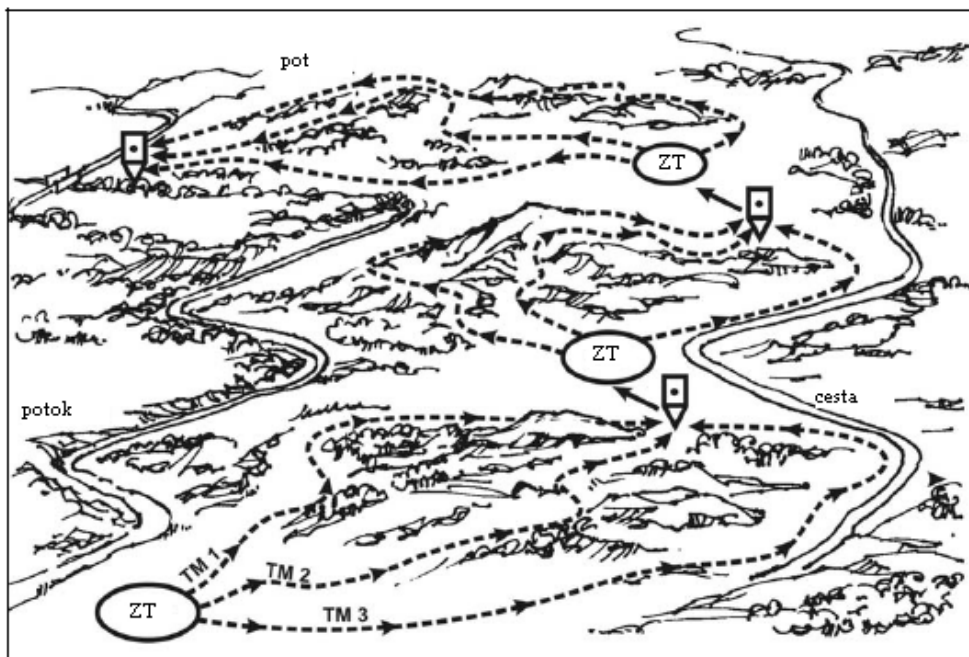


Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 10-9

3.2.2. Metoda pravokotnikov

Poveljnik pošlje izvidniške in opazovalne skupine iz zbirne točke po poteh ki tvorijo pravokotnike. Vse skupine se dobijo na drugem vogalu pravokotnika.

Slika 32: Metoda pravokotnikov



Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 10-10

3.2.3. Metoda prekrivajočih poti

Poveljnik izbere poti po katerih se premikajo skupine. Določi se zbirno točko in posamezne točke za zvezo. Določi tudi čas v katerem morajo biti vsi v točki združitve.

Slika 33: Metoda prekrivajočih poti

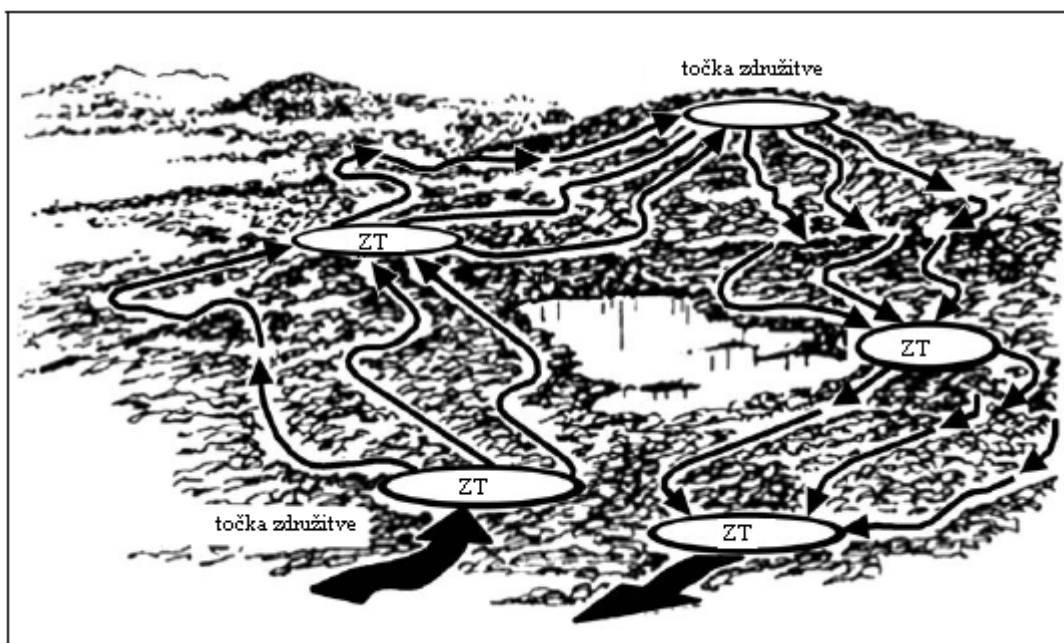


Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 10-11

3.2.4. Metoda delnih sektorjev

Poveljnik razdeli območje na več manjših sektorjev. V vsakem sektorju vod uporablja metodo prekrivajočih poti za izvedbo izvidovanja. Pred odhodom v naslednji sektor poveljnik pomembne informacije poda vsem vojakom.

Slika 34: Metoda delnih sektorjev

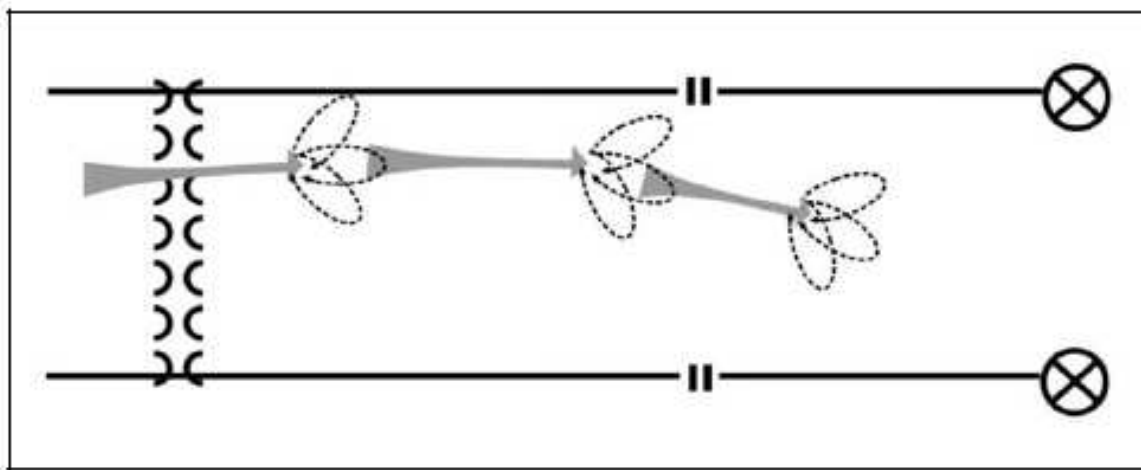


Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 10-11

- stacionarna metoda: s to tehniko poveljnik postavi opazovalne skupine na lokacije, kjer lahko skupaj opazujejo celotno območje dalj časa. Pri tem mora poveljnik upoštevati čas opazovanja, da se vojaki lahko ustrezno pripravijo.
- večkratna izvidniška dejanja: poveljnik zadolži vsak oddelek, da izvede serijo izvidovanj ob celotni poti.
- izvidovanje poti: izvidovanje poti se izvede z namenom ugotoviti podrobne informacije o poti in vseh okoliških primernih terenih za naše delovanje (npr. postavitve ovir). Izvidovanje poti je usmerjeno na samo pot, pot infiltracije ali pa na samo smer napada. Ponavadi so enoti priključene inženirske enote, zaradi ugotavljanja vse dejstev na poti. Tudi sama pehota lahko na hitro roko sama opravi izvidovanje. Izvidniške informacije vsebujejo prevoznost, sovražnikove aktivnosti, RKB kontaminacijo in oceno terena tako z naše kot z nasprotnikove strani. Pri izvidovanju poti mora poveljnik upoštevati naslednje:
 - najboljša metoda je metoda ventilatorja. Poveljnik mora zagotoviti, da so križišča izvidena iz dovolj varne razdalje. Iz glavne ceste se ne sme videti izvidnikov,
 - vod mora uporabiti drugo pot povratka,

- poveljnik mora cesto upoštevati kot nevarno območje, vsi premiki se vršijo vzporedno z njo. Če je potrebno se izvidniki približajo bližje in izvidujejo ključne točke,

Slika 35: Izvidovanje poti z metodo ventilatorja



Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 10-12

3.3. BOJNO PATRULIRANJE

Bojno patroliranje se izvaja z namenom uničiti ali zajeti sovražnikova sredstva in vojake, uničiti objekte, zgradbe ali pa samo vznemirjati sovražnika. Z bojnim patroliranjem zagotavljamo tudi širše zavarovanje za večje enote. Dve vsebini v bojnem patroliranju sta zaseda in izpad.

Poveljnik mora zagotoviti vse potrebne stvari za uspešno izpolnitev naloge. Poleg osnovnih elementov imajo bojne patrolje še naslednje:

- napadni element: zavzame in zavaruje cilje in varuje posebne skupine, ki opravljajo naloge na teh ciljeh,
- element zavarovanja: nudi zavarovanje na nevarnih področjih, zavaruje zbirno točko, zavaruje umik ostalega moštva ob opravljeni nalogi na cilju. Zavarovanje je lahko razdeljeno še na posamezne skupine, vsaka s svojim delom naloge,
- ognjena podpora: nudi direktno ognjeno podporo in lahko tudi nadzira indirektno ognjeno podporo,
- skupina za izdelavo prehodov: ob ovirah na poti, skupina izdelava prehod,
- minerska skupina: minira objekte, vozila, stavbe,
- skupina za preiskavo: ponavadi je to skupina dveh vojakov z nalogo preiskovati objekte, bunkerje. Skupina ponavadi preišče tudi ostanke po zasedi.

3.3.1. Poveljniško izvidovanje

Pri poveljniškem izvidovanju mora poveljnik upoštevati dodatne zahteve za uspešno izvedbo samega izvidovanja. Sam poveljuje skupini za napad. S seboj mora vzeti še ognjeno podporo in skupino za opazovanje.

Na pol poti med zbirno točko in objektom izvidovanja se skupina razdeli. Ognjena podpora se premakne na svoj položaj. Ognjena podpora naj bi imel radijsko zvezo z zbirno točko. V primeru sovražnikovega napada lahko podpora takoj pokliče rezervo.

Poveljnik mora preučiti teren in ugotoviti, če je primeren za zasedo ali napad. Izvidi teren in poišče ustrezna mesta za mine, ki pokrijejo mrtve prostore. Razpozna tudi vse druge vplive, ki bi lahko delovali na enoto.

Pri zasedi je izredno pomembno, da nihče ne prečka mesta zasede, saj bi tako izdal samo lokacijo zasede in ogrozil izvršitev naloge. Poveljnik mora preveriti ustreznost poti na mesto delovanja in nazaj do zbirne točke. Pred vsakim odhodom iz zbirne točke na opazovanje mora poveljnik izdati povelje za delovanje v primeru, da se ne bi vrnil.

3.3.2. Zaseda

Zaseda je napad s presenečenjem iz prikritih položajev. Tarče se lahko premikajo ali pa se zaustavijo na oviri. Zasede se delijo glede na čas priprave na pripravljene in na hitro roko. Na tip so lahko točkovne ali površinske. Glede na cilj so lahko protioklepne ali protipehotne. Po obliki pa so linearne ali pa L oblike. Poveljnik z kombinacijo vsega naštetega napravi svojo vrsto zasede.

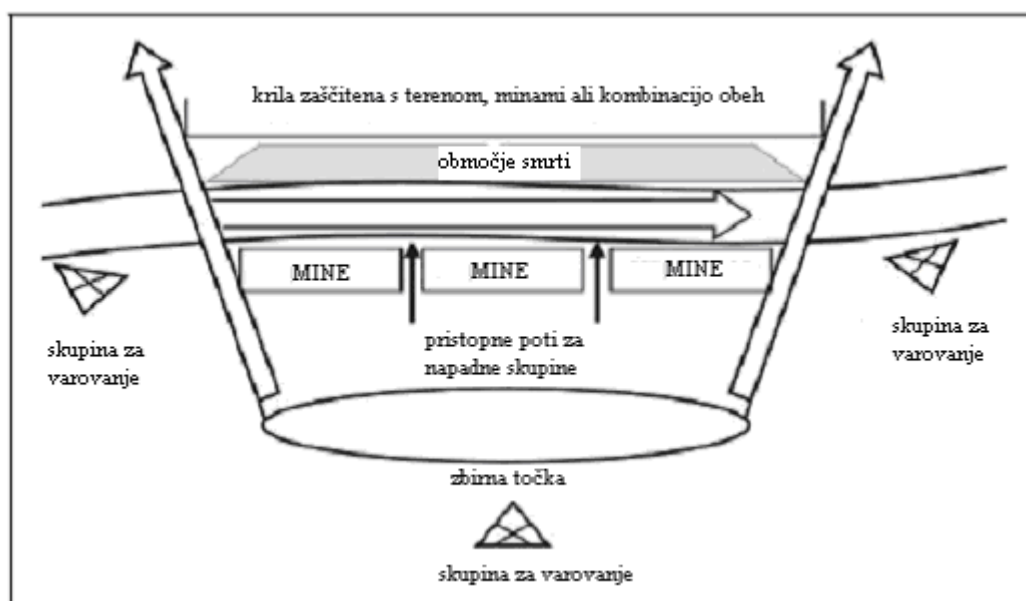
Načrtovanje:

- celotno območje zasede (kill zone) se pokrije z ognjem,
- uporaba obstoječih ovir ali sredstev (mine), z namenom zadržati sovražnika v območju zasede,
- zavarovati elemente zasede z minami ali eksplozivom,
- z zavarovanjem ali drugimi skupinami je potrebno osamiti območje zasede,
- vpasti v območje zasede in preiskati mrtve, ranjene, vojne ujetnike in zbrati vojni plen (skupina za preiskavo se mora hitro premakniti iz svojih položajev čez svoje zavarovanje do območja zasede),
- časovna uskladitev vseh elementov zasede, da se izognemo predčasni sprožitvi ognja,
- zaseda se izvaja samo z oddelkom, na daljši čas se jih menja s posadko iz zbirne točke. Ta tehnika je uporabna, ko mora biti zaseda v pripravljenosti dalj časa.

3.3.3. Oblike zased

Linearna postavitvev zasede pomeni, da sta napadni in podporni element vzporedno s sovražnikovo potjo. Uporabi se lahko na zaprtem prostoru, ki omejuje sovražnikovo sposobnost manevriranja. Na odprtem terenu pa z podporo sovražnika držimo v območju zasede.

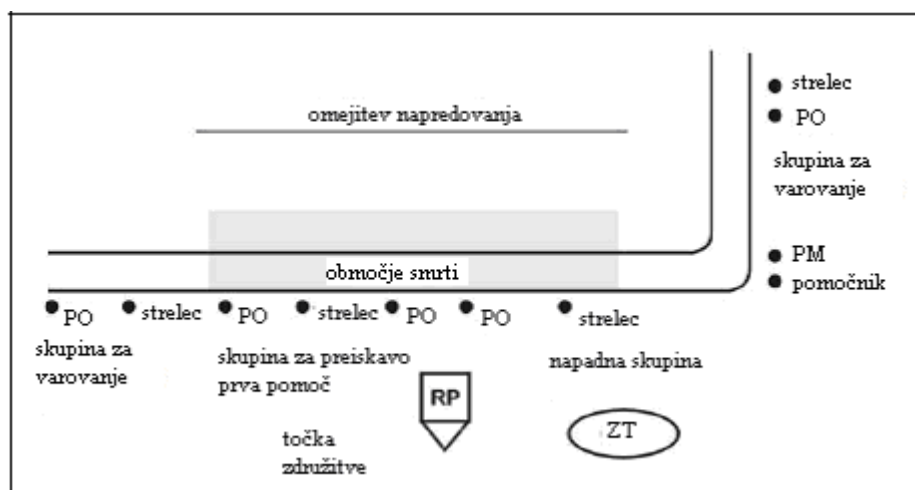
Slika 36: Linearna zaseda



Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 4-29

Pri L zasedi se skupina za napad razporedi vzporedno s smerjo prihoda sovražnika, podporna skupina pa naredi kratko linijo pravokotno na smer prihoda. To omogoča tako navzkrižni ogenj, kot delovanje po globini sovražnika. Ta vrsta zasede se uporablja na ostrih ovinkih. Naj se ne bi uporabljala tam, kjer bi podporna skupina morala prečkati cesto.

Slika 37: L zaseda



Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 4-29

3.3.4. Zaseda na hitro roko

Zaseda na hitro roko se postavi takrat, ko ima vod ali oddelek vizualni stik s sovražnikom in dovolj časa, da pripravi zasedo ne da bi bil opažen oz. odkrit. Vsi postopki morajo biti uigrani, tako da vojaki vedo, kaj narediti na določen signal poveljnika. Prav tako morajo vedeti kaj narediti, če so predčasno odkriti. Poveljnik mora pri postavljanju zasede na hitro roko upoštevati naslednje postopke:

- z vizualnim signalom lahko vsak vojak opozori na pristnost sovražnika, opazuje ga tako dolgo časa dokler ga nadrejeni ne prekine,
- vod ali oddelek se ustavita in se pritajita,
- poveljnik določi najbližjo lokacijo zasede, z uporabo vizualnih signalov vojakom pokaže položaje, določi velikost območja koncentriranega ognja,
- skupine za zavarovanje gredo na boke in hrbet, na določeni razdalji zavzamejo položaje, ponovno se združijo z enoto po povelju oz. po prekinitvi glavnega ognja. Na nivoju oddelka dve skupini zavarujeta krila in tudi delujeta v samo zasedo,
- vojaki se prikrito premaknejo na položaje, ponavadi so oddaljeni pet do deset metrov, zagotoviti si morajo dober položaj za opazovanje in učinkovito delovanje,
- poveljnik sproži zasedo, ko se večina sovražnikovih sil nahaja v območju koncentriranega ognja (če čas in teren dopuščata se zaseda sproži s pomočjo raznovrstnih min),
- poveljnik upravlja z ognjem, ko ukaže prenehanje ognja, gre napadna skupina na območje zasede, kjer na hitro preišče sovražnika, vsi ostali na položajih varujejo postopek,
- skupine za zavarovanje se pridružijo oddelku potem, ko je opravljen pregled sovražnika. Oddelek se vrne na zbirno točko, kjer se konsolidira in opravi se izmenjava pridobljenih informacij. Nato enota nadaljuje z nalogo.

3.3.5. Pravočasna zaseda

Pravočasna zaseda se postavi na točno določeno mesto proti znanemu sovražniku. Vrste zased so točkovna, območna in protioklepna. Poveljnik mora poznati naslednje informacije o sovražniku:

- velikost in sestavo sovražnikove enote,
- orožje in oprema, ki jo sovražnik uporablja,
- pot sovražnika in smer prihoda,
- točen čas prihoda na določeno točko na poti.

V točkovni zasedi vojaki napadejo sovražnika samo na enem mestu. Poveljnik mora zagotoviti, da so vsa orožja na svojih položajih. S pomočjo vodnega podčastnika se mora vzpostaviti učinkovit sistem poveljevanja med posameznimi elementi zasede. V primeru uporabe vozil se morajo ta ustrezno skriti, zavarovati in drugo.

3.3.6. Območna zaseda

To je v bistvu več točkovnih zased na nekem področju. Vojaki se postavijo na dve ali več zased, glede na informacije o sovražniku. Uporabljajo se tri tehnike postavljanja območnih zased:

- postopna tehnika (linearna postavitev),
- koncentrirana tehnika (centralizirana postavitev),
- razpršena tehnika (razpršena postavitev zased).

Slika 38: Območna zaseda



Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 4-32

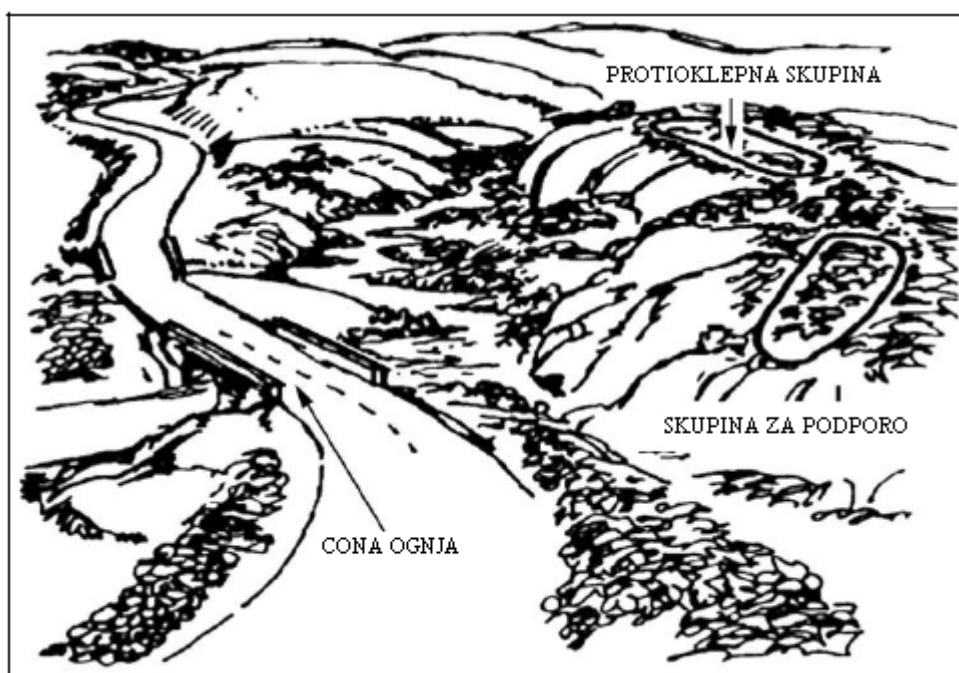
Poveljnik mora upoštevati naslednje zaporedje postopkov pri postavljanju pravočasne zasede:

- vod je najmanjša enota, ki lahko postavi območno zasedo. Vod postavi zasede na območju kjer je gibanje sovražnika omejeno pretežno na poti,
- poveljnik izbere prostor glavne zasede, okrog njega pa organizira še ostale položaje,
- oddelek je lahko odgovoren za eno mesto zasede,
- poveljnik zagotovi najboljšo izrabo vseh orožij v zasedi,
- ostale zasede se ne smejo sprožiti pred glavno zasedo, šele po glavni zasedi manjše zasede preprečijo umik sovražnika in njegovo reorganiziranje.

3.3.7. Protioklepne zasede

Protioklepne zasede se postavijo okrog protioklepnih orožij. Poveljnik mora izbrati ustrezne položaje, ki omogočajo uspešen zadetek v cilj. Preostanek oddelka mora delovati kot podpora ali zavarovanje. Poveljnik izbere tako mesto zasede, ki onemogoča uspešen umik iz območja zasede sovražnikovim bojnim vozilom. Med območjem zasede in ognjenim položajem naj bi bila neka naravna ovira, ki onemogoča dostop do vojakov. Začetek delovanja se ponavadi določi z neko protioklepno mino, ki se sproži ko nanjo naleti prvo vozilo. Protioklepna orožja skušajo zadeti prvo in nato še zadnje vozilo v koloni. Nato lahko natančno delujejo po sovražniku z vsemi sredstvi. Poveljnik mora vedeti, da lahko sovražnik hitro pride do njegovih položajev. Zato mora biti umik hiter. Vod ne bo opravil pregleda območja zasede.

Slika 39: Mesto protioklepne zasede



Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 4-33

3.4. IZPADNA PATRULJA

Izpadna patrolje je vrsta bojne patrolje, katere naloga je napasti sovražnika ali druge pomembne točke. Namen izpadne patrolje je:

- uničiti položaje ali objekte sovražnika,
- uničiti ali zajeti enote in opremo,
- osvoboditi osebje.

Presenečenje, ognjena moč in nasilna dejanja so bistveni za uspešen izpad.

Presenečenje se doseže z:

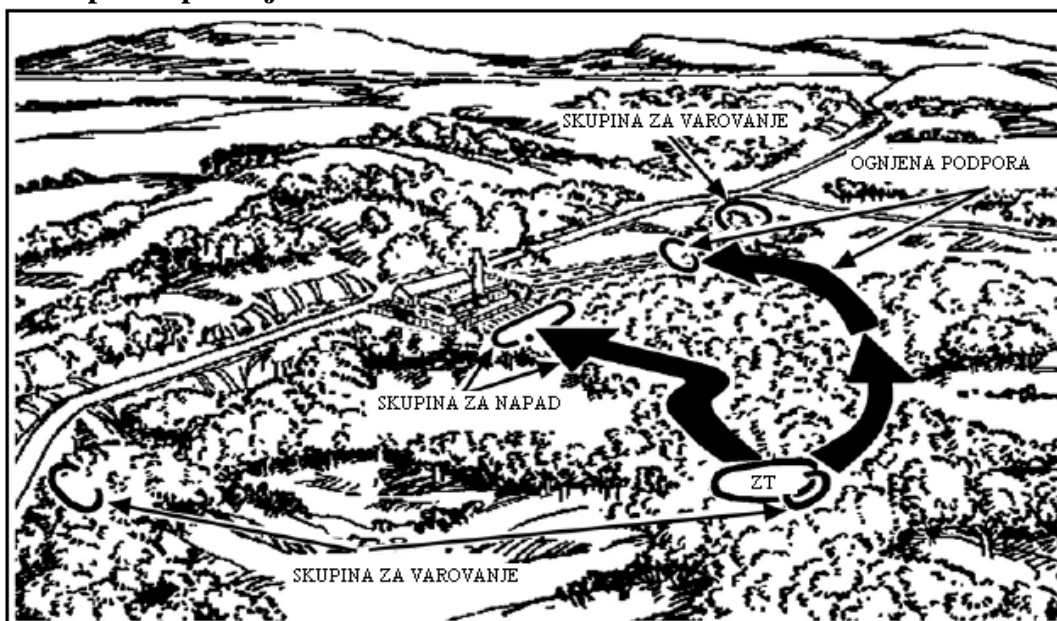
- nepričakovan čas napada,
- slaba vidljivost,
- napad iz nepričakovane smeri, s hrbta ali nekega povsem neustreznega območja (močvirje, gosta podrast).

Ogenj mora biti koncentriran v kritične točke, da sovražnik ne more odgovoriti. Nasilje se doseže s presenečenjem, masovnim ognjem in agresivnim napadom. Patrulja se premakne na zbirno točko kot pri izvidniški patrulji. Točka se zavaruje, poveljnik opravi izvidovanje in načrt je potrjen. Skupini za napada in kritje se premaknejo na položaje. To naj bi se zgodilo sočasno, da se doseže prikrito delovanje patrulje. Skupina za zavarovanje varuje zbirno točko, avenije dostopa sovražnika, preprečuje umik sovražnika in izvaja katerokoli kombinacijo teh nalog. Ko skupini za napad in kritje zasedeta položaje, obveščata poveljnika o sovražnikovih premikih. Strelja se samo, če je skupina odkrita oziroma, če poveljnik tako ukaže.

Ko se napad začne skupina za varovanje preprečuje sovražnikov umik. Ko je napad končan skupina za varovanje krije umik obeh skupin na zbirno točko. Sama se umakne na prej dogovorjen signal.

Skupina za kritje z delovanjem na svojem položaju pritiska na sovražnika. Ponavadi tudi krije umik skupine za napad. Sama se umakne na signal. Skupina za napad se maksimalno približa cilju napada. S svojim delovanjem omogoča delo minerjem, preiskovalnim skupinam in drugim skupinam, ki delajo na cilju. Na ukaz ali signal se skupina za napad umakne v zbirno točko. V zbirni točki se patrulja reorganizira in se izmakne tisoč metrov stran, da se podajo vse pomembne informacije vsem vojakom. Med reorganizacijo se dopolnjuje strelivo, oskrbuje ranjence in se preda poročilo o stanju patrulje.

Slika 40: Izpadna patrulja



Vir: FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, stran 4-32

3.5. PATRULJE PRISOTNOSTI

Vse enote se uporabljajo v operacijah za podporo miru in stabilizacijskih operacijah po vsem svetu. Bojna vozila pehote opravljajo patrulje prisotnosti enako kot bojne patrulje. Tudi načrtovanje le teh je enako. Osnovna razlika je, da se patrulja kaže kot sila in izraža zaupanje in stabilnost lokalnemu prebivalstvu. Kot že samo ime pove je namen patrulje izkazovati prisotnost na določenem področju. Patrulja se uporablja samo takrat če je bilo med vpletenimi stranmi podpisano premirje. Patrulja je oborožena in vedno pripravljena na bojne akcije. Patrulja je vedno v vlogi večje enote, ki skuša stabilizirati razmere na nekem področju. Vod ima lahko nalogo, da opravlja patruljo peš ali pa iz vozil. Naloge bi bile lahko naslednje:

- potrditev ali nadziranje premirja,
- pridobivanje informacij,
- pokrivanje območij med točkami nadzora,
- izkazovanje prisotnosti stabilizacijskih sil,
- vrniti zaupanje v oddaljene lokalne skupnosti,
- pregledati položaje upornikov,
- spremstvo upornikov ali lokalnih prebivalcev čez nevarne točke.

4. ZAKLJUČEK

Slovenska vojska je z vstopom v zvezo NATO poleg ugodnosti pridobila tudi dolžnosti. Glede na velikost slovenske vojske ta ne bo izvajala množičnih nalog. Na voljo bodo ostale specifične naloge kot jih že izvajamo v Bosni, Kosovu in Afganistanu. To so predvsem policijske naloge. Seveda pa mora vsaka enota pri izvajanju teh nalog imeti ustrezno opremo, mora biti ustrezno izurjena in podprta z obveščevalnimi informacijami. Že sedaj se velik poudarek pri usposabljanju enot daje na izvajanju določenih policijskih nalog s praktičnim postopkom. Pri obvladovanju množic je izrednega pomena učinkovito izvajanje tako manevra enote, kot izvajanje praktičnih postopkov posameznika. Zaradi večje učinkovitosti se v manever lahko uspešno vključijo vozila.

V prvem delu naloge sem opisal posebno opremo, ki jo potrebuje vojska za opravljanje takih nalog. Zgledovati se je potrebno po policijski opremi, ki je že uspešno preizkušena. Ustrezna posebna oprema je draga in zato bodo potrebna velika denarna sredstva.

Sam razpored enot sem vezal na sestavo motorizirane čete leta 2010. Tako vod operira s štirimi bojnimi vozili. Izkrčni del posadke številčno še ne more biti določen, saj je odvisen od opreme in nalog enote, ki je v mojem primeru velik logistični zalogaj.

Patruliranje se uporablja kot nadzor območja na katerem se nahaja sovražnik, oz v našem primeru množice. S patroliranjem se onemogoči zbiranje množice oz. prepreči nadaljnje uničevanje po razbitju množice. Zavedati pa se moramo, da je patroliranje bojna naloga pri kateri hitro nastanejo žrtve.

Za katere koli naloge, ki jih izvaja vojska, se mora ta uriti in pripravljati. Pri nalogah, ki so občutljive, in mednje lahko štejemo tudi policijske, je potrebno toliko več urjenja. Vojaki morajo dobro poznati zakonodajo ter svoja pooblastila, ki v nobenem primeru ne smejo biti prekoračena. Ena izmed najpomembnejših priprav je simulacija razmer, ki so lahko podobne realnim razmeram, ki spremljajo izvajanje policijskih nalog. Pri simuliranju razmer morajo vojaki natančno poznati svoje naloge in svoje mesto v enoti, ki mora biti urejena in disciplinirana. Vojska naj prilagodi urjenje tako, da je čim bolj podobno realnim dogodkom. To pomeni, da se v simulacije vnaša čim bolj nekonvencionalne in nepredvidljive položaje, ki vojake kar najbolje pripravijo in izurijo. Pri tem lahko ima eno izmed odločilnih vlog tudi oprema, ki mora biti kakovostna in prilagojena za takšne naloge. Pri demonstracijah in nemirih gre lahko za razmere, ki trajajo dalj časa, zato morajo biti vojaki na to še posebej pripravljani. V večini vojsk zahodnih držav vojaki niso vajeni stati na istem mestu dolgo časa, sploh v slabih vremenskih razmerah, kot so vročina, mraz ali dež. Za pripravo je toliko pomembnejše, da vojakov vremenske razmere ne ovirajo in se osredotočijo samo na nalogo, ki jo opravljajo. To pa bo izvedljivo le ob dobri izurjenosti in predvsem disciplini. Zato vojske, ki se ne urijo posebej tudi za takšne naloge, niso primerne za njihovo izvajanje.

Primarna naloga vojske je namreč določiti lokacijo sovražnika in ga ob uporabi kar največje vojaške moči uničiti, skupaj z njegovo opremo. Sodelovanje v notranjih varnostnih nalogah zahteva popolnoma drugačno delovanje vojske, ki mora svojo logiko uničenja sovražnika zamenjati z delovanjem, ki bo omogočalo čim manjšo uporabo sile. Velik napredek je opazen pri usposabljanju vojakov za mirovne operacije, kjer ti dobivajo znanje, ki je lahko koristno

tudi za aktivnejšo vključitev vojske v policijske naloge. Za namene misij najpogosteje urijo individualne postopke, povečuje se raven usposobljenosti skupin, oddelkov, vodov in čete, katere pripadniki se hkrati spoznavajo drugače kot v vojašnicah, to pa omogoča ustvarjanje dobrega kolektiva, ki pozna prednosti in slabosti posameznikov v njem. Takšno usposabljanje postaja po svojih elementih vse bolj podobno policijskemu. Hkrati so vojaki na mirovnih operacijah bolj pripravljeni na nepredvidljive okoliščine, ki jih lahko otežuje prav neprimerna usposobljenost. Priprave na nalogo v zvezi z obvladovanjem množic so vsaj toliko pomembne, če ne celo pomembnejše kot naloga sama. Na pomembnost opremljanja in integriranja v enote Nato nam govori tretja alineja sedmega cilja Srednjeročnega obrambnega programa Slovenske vojske. Enotam, namenjenim za posredovanje v operacijah pod vodstvom Nato se mora razviti zmožnost vodenja ofenzivnih in defenzivnih operacij v sodelovanju z zavezniki po doktrinah Nato in se jim mora zagotoviti potrebno opremo. V tem kontekstu razumem tudi posebno opremo za obvladovanje množic.

5. LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

FM 3-21.9, The SBCT Infantry Rifle Platoon and Squad, Headquarters, Department of the Army, December 2002;

FM 3-19.15, Civil Disturbance Operations, Headquarters, Department of the Army, April 2005.

VIRI

Taktična študija MOTB SV – 2010, GŠSV, 2005.

SEZNAM SLIK

Slika 1: Sestava motorizirane čete	3
Slika 2: Nebalistična in balistična čelada	4
Slika 3: Nebalistični in balistični telesni ščit	5
Slika 4: Nebalistični in balistični kolenčniki	5
Slika 5: Lesena in kovinska zložljiva palica	6
Slika 6: Puška pumparica	6
Slika 7: Lanser projektilov	7
Slika 8: Neubojna mina (MCCM-GE).....	7
Slika 9: Gumijasti naboji	8
Slika 10: Različne vrste ročnih bomb	8
Slika 11: Razpršilci plinskih agensov	9
Slika 12: Plastične lisice	9
Slika 13: Prenosni megafon	10
Slika 14: Ročna baterija s tokom	10
Slika 15: Simboli pripadnikov v formacijah	12
Slika 16: Vodna kolona	13
Slika 17: Dva položaja vojaka	16
Slika 18: Ročni signali	17
Slika 19: Oddelek v liniji.....	20
Slika 20: Oddelek v ešalonu.....	20
Slika 21: Oddelek v klinu.....	21
Slika 22: Krožni razpored.....	21
Slika 23: Vod v liniji.....	22
Slika 24: Razpored voda z direktno podporo enega oddelka	22
Slika 25: Razpored voda s stransko podporo.....	23
Slika 26: Razpored voda z direktno podporo	23
Slika 27: Vodni ešalon levo	24
Slika 28: Četna kolona z vozili	25
Slika 29: Četni linijski razpored z vozili in dvema vodoma v splošni podpori.....	26
Slika 30: Osnovne in alternativne poti.....	28
Slika 31: Metoda ventilatorja	34
Slika 32: Metoda pravokotnikov	35
Slika 33: Metoda prekrivajočih poti	35
Slika 34: Metoda delnih sektorjev.....	36
Slika 35: Izvidovanje poti z metodo ventilatorja	37
Slika 36: Linearna zaseda	39
Slika 37: L zaseda	39
Slika 38: Območna zaseda	41
Slika 39: Mesto protioklepne zasede.....	42
Slika 40: Izpadna patrolja	43

Izjavljam da je zaključna naloga moje avtorsko delo.

višji vodnik Peter Zvonc